

Federaal Reductieplan voor Gewasbeschermingsmiddelen (FRPG) Eindrapport programma 2018-2022

Het Federaal Reductieplan voor Gewasbeschermingsmiddelen (FRPG) maakt deel uit van het Nationaal Actieplan voor de Reductie van Pesticiden (NAPAN) en wordt gecoördineerd door de Dienst Gewasbeschermingsmiddelen en Bemestingsproducten van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu.

Het FRPG omvat enerzijds federale acties (aangeduid met de afkorting 'Fed.'), die door de federale overheid worden uitgevoerd, en anderzijds nationale acties (aangeduid met de afkorting 'Bel.'), die de federale en gewestelijke overheden gezamenlijk uitvoeren.

Het FRPG programma voor de periode 2018-2022 werd vastgesteld door het *Koninklijk besluit van 17 februari 2019 betreffende het programma 2018–2022 van het federale reductieplan voor gewasbeschermingsmiddelen*. Dit besluit is beschikbaar op Fytoweb via de volgende link:

<https://fytoweb.be/nl/wetgeving/gewasbescherming/federaal-reductieplan-van-gewasbeschermingsmiddelen-voor-de-periode-2018>

Dit rapport geeft een overzicht van de resultaten, die werden bereikt in de periode 2018-2022. Er werd een evaluatie van het programma uitgevoerd aan de hand van een kleurcode die aan elke actie wordt toegekend volgens de mate waarin de actie is verwezenlijkt:

- **Groen**: de doelstelling is bereikt of bijna bereikt (doelstelling voor meer dan 90% bereikt)
- **Oranje**: de doelstelling is gedeeltelijk bereikt
- **Rood**: de doelstelling is niet bereikt

Contactgegevens

FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu
DG APF - Dienst Gewasbeschermingsmiddelen en Bemestingsproducten
Galileelaan 5 bus 2, 1210 Brussel

napan@health.fgov.be

<https://fytoweb.be/nl/reductieplan>

Afkortingen

FRPG: Federaal Reductieplan voor Gewasbeschermingsmiddelen

GBM: gewasbeschermingsmiddel(en)

KSF (Key Success Factor): de combinatie van belangrijke feiten en/of deliverables die vereist zijn om de doelstelling te halen

Inhoudsopgave

1. Overzicht van de resultaten van de Belgische acties	3
Bel. 2.2.1 Communicatiecampagne naar amateurgebruikers	3
Bel. 2.3.1 Communicatie over biopesticiden en alternatieven voor de niet-landbouwsector.....	4
Bel. 2.6.1 Gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op spoorwegen.....	5
Bel. 2.7.1 Gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op sportterreinen	6
Bel. 2.8.1 Standaardisering van spoel- en leegloopsystemen.....	7
Bel. 2.10.1 Nationale indicatoren	8
Bel. 2.10.2 Europese indicatoren.....	8
Bel. 2.11.1 Risicobeperkende maatregelen	9
Bel. 2.12.1 Eindrapport programma 2018-2022.....	10
Bel. 2.12.2 Coördinatie van het NAPAN.....	10
Bel. 2.12.3 Publieksraadpleging over het NAPAN programma 2023-2027	11
2. Overzicht van de resultaten van de federale acties	12
Fed. 2.1.1 Administratief beheer van de fytolicensie	12
Fed. 2.1.2 Wederzijdse erkenning van kenniscertificaten	13
Fed. 2.2.1 Controle verplichte informatie in verkooppunten niet-professioneel gebruik	13
Fed. 2.2.2 Controle fytolicensiehouder in verkooppunten niet-professioneel gebruik	15
Fed. 2.2.3 Call center.....	16
Fed. 2.2.4 Kennisenquête bij niet-professionele gebruikers	16
Fed. 2.2.5 Controle verkoop aan professionele gebruikers.....	18
Fed. 2.3.1 Evenwichtige informatie via Fytoweb.....	19
Fed. 2.3.2 Handschoenen voor niet-professioneel gebruik.....	20
Fed. 2.3.3 Toxicovigilantie niet-professionele gebruikers	20
Fed. 2.3.4 Toxicovigilantie en chronische risico's professionele gebruikers.....	21
Fed. 2.3.5 Blootstelling via consumptie van fruit en groenten	22
Fed. 2.4.1 Inspectie van toepassingsapparatuur	23
Fed. 2.4.2 Checklist voor aankoop van nieuwe toepassingsapparatuur	24
Fed. 2.7.1 Risicobeperkende maatregelen omwonenden	25
Fed. 2.7.2 Bescherming van bestuivers	25
Fed. 2.8.1 Resistentiecode op etiketten van gewasbeschermingsmiddelen	26
Fed. 2.8.2 Risicobeperkende maatregelen voor niet-professionele gebruikers	27
Fed. 2.8.3 Controle op veilige opslag van gewasbeschermingsmiddelen.....	30
Fed. 2.9.1 Administratieve ondersteuning voor het op de markt brengen van biopesticiden	31
Fed. 2.12.1 Tussentijdse evaluatie van het FRPG programma 2018-2022	31
3. Conclusie	32

1. Overzicht van de resultaten van de Belgische acties

Bel. 2.2.1 Communicatiecampagne naar amateurgebruikers

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Bel. 2.2.1 NEW	Sensibilisatie van de gebruikers van GBM voor amateurgebruik om te kiezen voor een risicoarme benadering.	De algemene informatie updaten die beschikbaar is op plaatsen waar GBM voor amateurgebruik worden verkocht.	Beschikbaarheid van nieuwe instructies voor GBM- verkopers in 2019.
	<i>De amateurgebruiker van GBM bewustmaken van de blootstellingsroutes (via de huid, inname...) bij gebruik van GBM, van risicobeperkende maatregelen, en van een risicoarme benadering die de risico's beperkt. De bewustmakingscampagnes zijn uiterlijk in 2019 beschikbaar op de plaatsen waar GBM voor amateurgebruik worden verkocht, zoals voorzien in art. 5 van het KB van 04/09/12 betreffende het FRPP. Er kan worden overwogen om de bestaande communicatiecampagne te behouden en deze aan te vullen met bijkomende communicatieacties zoals de verspreiding van flyers en de inzameling van de vervallen producten en/of de producten die niet meer erkend zijn alsook de lege verpakkingen.</i>		

Resultaat: doelstelling bereikt

Samenvatting:

Binnen de NAPAN Adviesraad (belanghebbenden) werd in 2019 een ad hoc werkgroep opgericht, onder coördinatie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, om de inhoud te bepalen van de nieuwe verplichte affiches op plaatsen waar gewasbeschermingsmiddelen voor amateurgebruik worden verkocht. De werkgroep heeft ontwerp-inhoud ontwikkeld over risicobeperkende maatregelen en over alternatieven voor herbiciden, fungiciden, insecticiden en mollusciciden. Op basis hiervan werd de lay-out van de nieuwe posters en de vertalingen (in 3 nationale talen) toevertrouwd aan de federale overheid. Tegelijkertijd werd door de NAPAN Task Force nieuwe en meer gedetailleerde webinhoud over risicobeperkende maatregelen en alternatieven ontwikkeld en online gezet op de nationale website Fytoweb (FR, NL, DE) [url 1-3], en via QR-codes aan de nieuwe posters gekoppeld. Ten slotte zijn de nieuwe afficheringsverplichtingen in april 2022 van kracht geworden (FR, NL, DE) [url 4-6]. Verkooppunten moeten de poster "Risicobeheer in de tuin" en ten minste één van de drie posters over alternatieven voor pesticiden ophangen (vrijwillige rotatie van de affiches):

- a. alternatieven voor herbiciden
- b. alternatieven voor insecticiden
- c. alternatieven voor fungiciden

De evaluatie van de uitvoering en de doeltreffendheid van deze nieuwe communicatiecampagne moet nog worden afgerond. Toch zijn er al lessen getrokken om de soortgelijke actie in het NAPAN 2023-2027 te verbeteren: de postercampagne om de drie jaar vernieuwen om de aandacht van het publiek vast te houden, meer vertrouwen op de communicatie-ervaring van de belanghebbenden, en de grafische vormgeving uitbesteden om de termijnen te respecteren.

Nuttige links:

[url1] <https://fytoweb.be/fr/guides/plan-de-reduction/gerez-les-risques>

[url2] <https://fytoweb.be/nl/handleiding/reductieplan/risico-beheren>

[url3] <https://fytoweb.be/de/anleitung/reduzierungsplan/risiken-verwalten>

[url4] <https://fytoweb.be/fr/plan-de-reduction/plan-daction-national/information-equilibree-sur-les-produits-phytopharmaceutiques>

[url5] <https://fytoweb.be/nl/reductieplan/nationaal-actie-plan/evenwichtige-informatie-over-het-gebruik-van>

[url6] <https://fytoweb.be/de/reduzierungsplan/nationaal-actie-plan-daction-national/ausgewogene-informationen-ueber>

Bel. 2.3.1 Communicatie over biopesticiden en alternatieven voor de niet-landbouwsector

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Bel. 2.3.1 NEW	Harmoniseren van de communicatie over biopesticiden en alternatieven voor de niet-landbouwsector.	Stand van zaken en uitwisseling van ervaringen in verband met biopesticiden en andere alternatieven. Minstens één jaarlijkse vergadering van de experts en de actoren van de communicatie naar de amateurs toe (overheden en stakeholders).	Kennisuitwisseling. Geharmoniseerde communicatie.

Deze actie zal trachten de communicatie te harmoniseren over het gebruik van biopesticiden en alternatieven voor niet-landbouwkundig gebruik, zoals het gebruik door particulieren en voor het onderhoud van groenzones en verharde oppervlakken.

Resultaat: doelstelling gedeeltelijk bereikt
Samenvatting:

De bedoeling van deze actie was te komen tot een duidelijke identificatie van biopesticiden of alternatieve gewasbeschermingsmiddelen in het algemeen voor gebruik binnen en buiten de landbouwsector. Deze identificatie zou moeten toelaten duidelijk te communiceren naar de eindgebruikers welke gewasbeschermingsmiddelen in aanmerking komen voor wie geen klassieke ‘synthetische’ gewasbeschermingsmiddelen wenst te gebruiken.

Deze oefening leidde tot de conclusie dat niet zozeer de oorsprong van de werkzame stof (natuurlijk of synthetisch) van het grootste belang was, maar eerder de effecten ervan op het leefmilieu en de gezondheid van mens en dier.

In plaats van een nationale definitie uit te werken, werd ervoor gekozen de bestaande Europees vastgelegde definitie van “gewasbeschermingsmiddelen met een laag risico” te implementeren (artikel 47 van Verordening 1107/2009).

Om alle betrokken gewasbeschermingsmiddelen als dusdanig te kunnen identificeren wordt nu gewacht op een aanpassing van de wettelijke basis door middel van het koninklijk besluit voor het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en aanverwante producten (zie actie Fed. 3.2.5 van het federale reductieprogramma voor 2023-2027). Ook de gewasbeschermingsmiddelen voor landbouwkundig gebruik zullen op deze manier betrokken worden.

De zoekfunctie van toegelaten gewasbeschermingsmiddelen op Fytoweb werd aangepast (FR, NL, EN) [url 1-3]. Het is nu mogelijk om te filteren op ‘laag-risicoproduct (art.47)’, ‘basisstof’ of ‘product toegelaten in de biologische landbouw’.

Nuttige links:

[url1] <https://fytoweb.be/fr/produits-phytopharmaceutiques/consulter-autorisations-de-produits-phytopharmaceutiques>

[url2] <https://fytoweb.be/nl/toelatingen>

[url3] <https://fytoweb.be/en/plant-protection-products/consult-authorisations-plant-protection-products>

Bel. 2.6.1 Gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op spoorwegen

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Bel. 2.6.1 NEW	Harmonisering van de benadering van het pesticidegebruik voor het onderhoud van de spoorbedding en uitwisseling van goede praktijken.	Harmonisering van de benadering van het pesticidegebruik voor het onderhoud van de spoorbedding en uitwisseling van goede praktijken.	Harmonisering van de benadering van het pesticidegebruik voor het onderhoud van de spoorbedding en uitwisseling van goede praktijken.
	<i>De drie gewesten zullen hun adviezen uitwisselen over het gebruik van pesticiden voor het onderhoud van het spoorwegnet: zijn pesticiden nodig, onder welke omstandigheden en op welke plaatsen kan het gebruik toegelaten worden ...? Aangezien Infrabel een federale maatschappij is, is een gemeenschappelijk standpunt voor het ganse Belgische grondgebied wenselijk. Het uitwisselen van meningen en goede praktijken zou een duurzamer pesticidegebruik moeten in de hand werken.</i>		

Resultaat: doelstelling bereikt**Samenvatting:**

Via de vergaderingen van de NAPAN Task Force hebben de drie gewesten op regelmatige basis hun ervaringen uitgewisseld inzake spoorwegonderhoud. Elk Gewest blijft ernaar streven om het gebruik van herbiciden voor spoorwegonderhoud uiteindelijk af te schaffen, afhankelijk van de ontwikkeling van doeltreffende en duurzame alternatieven.

In Vlaanderen werd voor de NMBS en Infrabel een afwijking toegestaan van 2021 tot 2023 met betrekking tot sporen en veiligheidspistes (+/- 1,5 m naast de sporen). Sommige terreinen uit vorige afwijkingen (zoals technische terreinen met elektrische uitrusting) zijn niet meer opgenomen omdat Infrabel en de NMBS deze met alternatieve methoden onderhouden. De afwijking voorziet in bijkomende rapportering. Infrabel moet de VMM op de hoogte brengen wanneer het een onkruidbestrijdingscampagne start op sporen in een waterwingebied [url 1-2].

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn afwijkingen verleend aan de drie spoorwegbeheerders (Infrabel, NMBS en MIVB) voor chemische onkruidbestrijding op sporen en veiligheidspistes. In deze afwijkingen zijn bepaalde voorwaarden opgenomen, waaronder bufferzones van ten minste 6 meter ten opzichte van waterlichamen ter bescherming van het aquatisch milieu en een verbod om te behandelen in beschermingszones rond waterwingebieden voor drinkwater.

Wat de hoeveelheid gebruikte producten betreft, is de afgelopen jaren al veel vooruitgang geboekt. Voor de verlenging van de algemene afwijking in 2023 wenst Leefmilieu Brussel, naast de voorwaarden van de afwijking, de goedkeuring van een samenwerkingsakkoord voor het ecologisch beheer van spoorwegbermen (versterking van de ecologische corridors door beheer en ontwikkeling 'ad hoc').

In Wallonië bestaat een jaarlijkse afwijking voor het gebruik van herbiciden uitsluitend voor Infrabel (inclusief veiligheidspistes langs de sporen - uitgezonderd sporen in stations). In de beschermingszones rond waterwingebieden (zones IIa) is het gebruik van herbiciden alleen toegestaan op het ballastgedeelte, niet op de veiligheidspistes. De afwijking legt ook beperkingen op ten aanzien van het type herbiciden dat wordt gebruikt (volgens de gevarensymbolen) met vóór de behandeling een motivering voor de keuze van het gebruikte product (te valideren door de administratie), alsmede een verplichting om gebruik te maken van de goedgekeurde formuleringen die het minst toxisch zijn voor mens en milieu, bij de laagste effectieve doses. Bij wijze van uitzondering mogen de beheerders van toeristische spoorwegen eenmalig (tot 30/06/2023) herbiciden gebruiken om hun sporen te herstellen. Daarna verbinden zij zich ertoe deze op alternatieve wijze te onderhouden.

In de drie Gewesten wordt onkruidbestrijding op oppervlakken van type 2 (niet gerelateerd aan sporen) uitsluitend met alternatieve technieken uitgevoerd.

De informatie-uitwisseling tussen de gewestelijke overheden over het duurzaam beheer van spoorwegen wordt in de toekomst op regelmatige basis verdergezet via de vergaderingen van de NAPAN Task Force door dit item als variapunt op te nemen in de agenda van elke vergadering.

Nuttige links:

[url1] <https://www.zonderisgezonder.be/pesticiden-gebruiken/afwijking-van-verbod/procedure-3-probleemsoort-of-veiligheidsprobleem>

[url2] <https://www.vmm.be/publicaties/duurzaam-gebruik-van-pesticiden-2022>

Bel. 2.7.1 Gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op sportterreinen

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Bel. 2.7.1 NEW	Harmonisering van de benadering van het pesticidegebruik voor het onderhoud van sportterreinen en uitwisseling van goede praktijken.	Stand van zaken en uitwisseling van ervaringen over het onderhoud van sportterreinen.	Harmonisering van de afwijkingen indien nodig. Uitwisseling van kennis over alternatieve technieken. Minstens één jaarlijkse intergewestelijke vergadering van de overheden.

Het project beoogt een uitwisseling van goede praktijken over het onderhoud van sportterreinen. In heel wat gevallen is een onderhoud zonder pesticiden mogelijk.

Resultaat: doelstelling bereikt**Samenvatting:**

Bij elke bijeenkomst van de NAPAN Task Force is er een update van deze actie waarbij de meest recente ontwikkelingen gedeeld worden.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werden in 2021 en 2022 gerichte opleidingen georganiseerd rond het ecologisch beheer van sportterreinen (gazons) en siergazons. De opleidingen worden herhaald in 2023.

Verder loopt een analyse voor de identificatie van sportterreinen die in aanmerking komen voor verbeteringen. Dit met het oog op het voorstellen van gerichte ondersteuning in de loop van 2023 (ecologische beheerplannen die gebruik van gewasbeschermingsmiddelen uitsluiten, ingrepen die biodiversiteit ondersteunen).

De gids « *Mémento de gestion écologique des gazons ornementaux et sportifs* » wordt aangepast. De inhoud wordt geherstructureerd en er worden fiches rond geïntegreerde gewasbescherming toegevoegd. De herziene versie wordt gepubliceerd in 2023.

In 2019 startte in Vlaanderen overleg over de mogelijkheid om een Green deal te lanceren voor sportterreinen en werd tot een start gekomen in 2021, waarvoor concrete acties rond kennisopbouw van start gingen. De Green Deal loopt verder tot in 2024 [url 1-2].

In het Waals Gewest is er het totaal verbod op het gebruik van pesticiden op sportvelden met natuurgras (ook voor middelen met een laag risico). De organisatie Adalia 2.0 publiceerde een brochure over het ecologisch beheer van sportvelden [url 3].

De informatie-uitwisseling tussen de gewestelijke overheden over het duurzaam beheer van sportterreinen wordt in de toekomst op regelmatige basis verdergezet via de vergaderingen van de NAPAN Task Force door dit item als variapunt op te nemen in de agenda van elke vergadering.

Nuttige links:

[url1] www.zonderisgezonder.be/sportterreinbeheerders

[url2] <https://omgeving.vlaanderen.be/nl/green-deal-duurzaam-sportdomein>

[url3] https://www.adalia.be/sites/default/files/media/resources/201903_GUIDE_V4_Bea_WEB.pdf

Bel. 2.8.1 Standaardisering van spoel- en leegloopsystemen

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Bel. 2.8.1 NEW	Standaardisering van de spoel- en leegloopsystemen bij het overgieten van de GBM naar de spuittank.	In overleg met de professionele gebruikers uit de sector, zal men in het kader van het project zich inspannen om de informatie voor geharmoniseerde systemen beschikbaar te maken en om, indien nodig, de ontwikkeling van de technologie door middel van alle mogelijke normatieve, administratieve en zelfs reglementaire maatregelen te begeleiden.	Beschikbaarheid van de informatie. Implementatie van de noodzakelijke normatieve, reglementaire of administratieve omkadering.

Een aantal spoel- en leegloopsystemen voor het overgieten van het product naar de spuittank die werden ontwikkeld door de industrie van GBM vormen een belangrijke vooruitgang wat betreft de reductie van milieu- en humane gezondheidsrisico's door puntbronvervuiling. De harmonisering van de systemen om ze compatibel te maken, werd geïdentificeerd als een grote uitdaging tijdens het vorige NAPAN-programma. De actie streeft ernaar de standaardisering van de spoel- en leegloopsystemen die werden ontwikkeld door de industrie van GBM te ondersteunen door de beschikbare informatie toegankelijk te maken en de noodzakelijke normatieve, reglementaire of administratieve omkadering te implementeren. Deze maatregel zal in overleg met de betrokken beroepssectoren worden georganiseerd.

Resultaat: doelstelling niet bereikt
Samenvatting:

Vanaf eind 2019 werd eerst informatie ingewonnen van de industrie omtrent de evolutie van CTS (Closed Transfer Systems, gesloten vulsystemen). Aanvankelijk waren er 2 grote en niet compatibele systemen. Intussen is op niveau van de toelatingshouders besloten om één systeem te behouden (harmonisatie onder 6 van de grootste spelers op de markt). Een ISO norm voor gesloten vulsystemen is intussen beschikbaar.

Nederland is de enige EU lidstaat die ook werkt aan een verplichting van CTS, met 2024 als deadline. De voortgang daar werd regelmatig nagegaan. Tot op heden is er in Nederland nog onduidelijkheid omtrent de modaliteiten van een verplichting.

Na een bevraging van de gewesten en expertisecentra (CRA-W, ILVO, Inagro) werd er een ontwerp van Ministerieel Besluit opgesteld dat tot doel heeft CTS te verplichten in België. Een verplichting leek de beste manier om een breed gebruik van CTS te verzekeren en zo blootstelling van toepassers en milieu te verminderen. Hierover werd overleg gepleegd met het FAVV, dat instaat voor de controle van spuittoestellen, met ILVO en CRA-W, de instanties die in de praktijk de controles van de spuittoestellen uitvoeren, met Fedagrim, de vereniging van de producenten van spuittoestellen, en met de gewestelijke overheden. Uit dit overleg kwamen een aantal praktische problemen naar voren en werd duidelijk dat een kosten-batenanalyse nodig is om duidelijk aan te tonen wat het voordeel is van het gebruik van CTS voor toepassers en milieu. Daarvoor ontbreken momenteel de nodige data. Een toxicologische studie van Croplife Europe, die werd gepubliceerd in juni 2023, heeft de vermindering van de blootstelling van operatoren alvast aangetoond.

Het is op dit moment onduidelijk of de bevoegde overheden het verplichten van een CTS nog ondersteunen. Daarom zal er een officieel standpunt gevraagd worden aan alle bevoegde overheden. Als er besloten wordt om verder te gaan, is de volgende stap een kosten-batenanalyse om na te gaan of CTS effectief significante voordelen oplevert voor het leefmilieu. De verdere opvolging gebeurt via de NAPAN Task Force.

Bel. 2.10.1 Nationale indicatoren

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Bel. 2.10.1	Beschikken over een set indicatoren die het mogelijk maken om de voornaamste parameters te visualiseren die een invloed hebben op de risico's betreffende het gebruik van GBM.	Bijdrage aan het NAPAN Dashboard voor GBM door de indicatoren ter beschikking te stellen die geselecteerd worden door de NTF.	Jaarlijkse update van het Dashboard van het NAPAN.
	<i>Om de risico's van GBM te kunnen beheren, worden de indicatoren van het dashboard die ontwikkeld werden tijdens het vorige NAPAN-programma regelmatig geüpdatet. Deze indicatoren illustreren op een eenvoudige manier de voornaamste parameters die een invloed hebben op de risico's betreffende het gebruik van GBM. Daartoe behoren de identificatie van gebruikstrends van bepaalde werkzame stoffen (b.v. stoffen die aanleiding geven tot bijzondere bezorgdheid), of praktijken die extra aandacht verdienen en goede praktijken die als voorbeeld kunnen worden gesteld zoals vermeld in richtlijn 2009/128.</i>		

Resultaat: doelstelling gedeeltelijk bereikt**Samenvatting:**

Het dashboard is al vele jaren in ontwikkeling. De vertraging kan verklaard worden door de omvang van het werk dat verricht moest worden in verhouding tot het beschikbare personeel en de prioriteiten die werden toegekend aan dit instrument, dat niet verplicht is. In dit stadium omvat het 28 indicatoren die de vijf pijlers van de DPSIR-benadering (Drivers, Pressure, State, Impact and Responses) illustreren. De indicatoren maken gebruik van beschikbare gegevens die gecombineerd worden om nuttige indexen te verkrijgen voor het opvolgen van de problematiek van gewasbeschermingsmiddelen. De gegevens zijn afkomstig van de opvolging van de verkoop van gewasbeschermingsmiddelen, de opvolging van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, economische gegevens over de landbouwproductie en de milieuhandhaving uitgevoerd in de Gewesten. De publicatie zal plaatsvinden in 2024.

Bel. 2.10.2 Europese indicatoren

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Bel. 2.10.2 NEW	Ontwikkeling van Europese indicatoren.	Follow-up van de selectieprocedure van Europese indicatoren.	Actieve deelname aan Europese initiatieven.
	<i>De Europese initiatieven betreffende geharmoniseerde indicatoren zoals voorzien in artikel 11 van richtlijn 2009/128 moeten actief opgevolgd worden door de Belgische vertegenwoordigers om het NAPAN Dashboard dat werd ontwikkeld in Bel. 2.10.1 te optimaliseren.</i>		

Resultaat: doelstelling bereikt**Samenvatting:**

Op EU-niveau werd er in een eerste fase een beperkte set indicatoren (HRI1 en HRI2) ontwikkeld. Een meer uitgebreide reeks werd verwacht en werd uiteindelijk in juni 2022 gepubliceerd als onderdeel van de voorgestelde SUR-verordening [url 1]. Momenteel bestaat de beperkte set uit twee indicatoren: de eerste indicator (HRI1) is gebaseerd op de nationale verkoopstatistieken, de tweede (HRI2) is gebaseerd op het aantal toelatingen voor 120 dagen. De HRI1 en HRI2 werden vanaf september 2019 berekend en gepubliceerd op Fytoweb (FR, NL, DE) [url 2-4], samen met de prioritaire aandachtspunten die uit deze indexen zijn afgeleid. In juni 2022 heeft de Europese Commissie in haar voorstel voor de SUR-verordening de HRI1-indicator overgenomen en verder uitgewerkt tot twee indicatoren, F2F1 en F2F2, om er instrumenten van te maken voor de monitoring van de nationale actieplannen. Dankzij de ervaring die op NAPAN-niveau is opgedaan, kon België de relevantie van deze indicatoren beoordelen en snel een alternatief voor de F2F1-indicator voorstellen.

Nuttige links:[url1] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1656414584486&uri=COM%3A2022%3A305%3AFIN>[url2] <https://fytoweb.be/fr/plan-de-reduction/vigilance/tableau-de-bord/les-indicateurs-de-risque-harmonise-de-lue>[url3] <https://fytoweb.be/nl/reductieplan/waakzaamheid/overzicht-van-gewasbeschermingsmiddelen/de-geharmoniseerde-europese-risico>[url4] <https://fytoweb.be/de/reduzierungsplan/wachsamkeit/uebersichtstabelle/die-harmonisierten-risikoindikatoren-der-eu>

Bel. 2.11.1 Risicobeperkende maatregelen

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Bel. 2.11.1 NEW	Evaluatie van de relevantie en de haalbaarheid van de risicobeperkende maatregelen toe te passen door de gebruikers van GBM.	<p>a) Overzicht van risicobeperkende maatregelen. De belangrijkste risicobeperkende maatregelen worden bekeken en beoordeeld op basis van hun haalbaarheidsniveau. Er wordt overleg georganiseerd met belanghebbenden.</p> <p>b) Het beleid herbekijken. Waar nodig worden toelatingen voor GBM of risicobeperkende maatregelen herbekeken. Er wordt overleg georganiseerd met de belanghebbenden.</p>	<p>Tegen 2020, een stand van zaken van de belangrijkste risicobeperkende maatregelen.</p> <p>Tegen 2022, een overeenkomst voor het herbekijken van risicobeperkende maatregelen en/of toelatingsbeleid voor GBM.</p>

Het aanleggen van bufferzones voor waterbescherming of het dragen van persoonlijke beschermingsmiddelen zijn voorbeelden van risicobeperkende maatregelen die ten grondslag liggen aan de toelatingsprocedure. Deze maatregelen zijn basisvoorwaarden om een toelating te kunnen krijgen.

- a) De belangrijkste risicobeperkende maatregelen (bufferzones, persoonlijke beschermingsmiddelen, enz.) worden overlopen en geëvalueerd op basis van hun relevantie en haalbaarheid.*
- b) De ingezamelde informatie dient als basis voor het heroverwegen van een aantal risicobeperkende maatregelen. Daarnaast wordt deze informatie ook aangewend voor het heroverwegen van de toelating van verschillende producten en om, indien nodig, een gedragswijziging bij professionele gebruikers in dit verband aan te moedigen. Op basis van deze resultaten worden risicobeperkende maatregelen en/of toelatingen heroverwogen en besproken met de stakeholders. De respectievelijke verantwoordelijkheden van de overheden op het vlak van de controle van de implementatie van deze maatregelen worden vastgesteld en, desgevallend, toegelicht aan wie het vraagt.*

Resultaat actie a: doelstelling bereikt

Resultaat actie b: doelstelling niet bereikt

Samenvatting:Actie a

Er werd in eerste instantie een overzicht gemaakt van alle mogelijke risicobeperkende maatregelen of andere waarschuwingssystemen die voorkomen op de bestaande toelatingen voor gewasbeschermingsmiddelen. Dit overzicht werd overlopen om de maatregelen te evalueren op hun begrijpelijkheid, haalbaarheid en nut. Dit gebeurde in samenwerking tussen de koepel van landbouwsyndicaten Agrofrent en de koepelorganisatie van de gewasbeschermingsmiddelproducenten Phytofar (nu Belplant), en de federale en gewestelijke bevoegde overheden. Er werden meerdere vergaderingen georganiseerd in de loop van 2018 en 2019. De verslagen zijn beschikbaar. Als output werd een inventaris opgeleverd waarin alle argumentatie is opgenomen om te komen tot een lijst van enerzijds vermeldingen die verder zullen worden aangewend en anderzijds vermeldingen die verdere bespreking verdienen. Op basis hiervan werd het tweede deel van dit actiepunt beperkt tot de herwerking van de risicobeperkende maatregel tot instelling van bufferzones voor oppervlaktewater en omwonenden.

Actie b

Eind 2019 werd een eerste overleg georganiseerd om informatie te verzamelen en discussie toe te laten over een nieuw concept voor het instellen van bufferzones. Net zoals voor het eerste deel van deze actie verliep het overleg tussen Agrofront, Phytofar (nu Belplant) en de bevoegde gewestelijke en federale overheden. De federale overheid heeft aan hen een voorstel voorgelegd waarbij vaste bufferzones zonder pesticidengebruik worden ingelegd langs oppervlaktewater, maar dit bleek niet haalbaar voor de betrokken sectoren. De actie werd daarom overgenomen in het volgende reductieprogramma onder een andere vorm, namelijk waarbij de beschikbaarheid van gewasbeschermingsmiddelen zou worden bepaald door de bufferzones of andere risicobeperkende maatregelen die in voege zijn in de gewesten (zie acties Bel. 3.6.2 en Bel. 3.7.1 in het reductieprogramma voor 2023-2027).

Bel. 2.12.1 Eindrapport programma 2018-2022

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Bel. 2.12.1	Gecoördineerd nationaal rapport.	Coördinatie van het rapport binnen de NTF.	Publicatie van een nationaal rapport in 2022.
	<i>Aan het einde van het programma in 2022 zal er een nationaal rapport opgesteld en gepubliceerd worden dat de specifieke rapporten van de NTF-leden coördineert.</i>		

Resultaat: doelstelling bereikt**Samenvatting:**

Het eindrapport over het programma 2018-2022 van het NAPAN wordt afgewerkt in het najaar van 2023. Het rapport over de Fed. en Bel. acties wordt gepubliceerd op NAPANweb (FR, NL, DE) [url 1-3] en op de website van de Europese Commissie (EN) [url 4]. Via links wordt verwezen naar de gewestelijke evaluatierapporten op de gewestelijke websites.

Nuttige links:

[url1] <https://fytoweb.be/fr/plan-de-reduction/nationaal-actie-plan-daction-national-napan>

[url2] <https://fytoweb.be/nl/reductieplan/nationaal-actie-plan-daction-national-napan>

[url3] <https://fytoweb.be/de/reduzierungsplan/nationaal-actie-plan-daction-national-napan>

[url4] https://food.ec.europa.eu/plants/pesticides/sustainable-use-pesticides/national-action-plans_en

Bel. 2.12.2 Coördinatie van het NAPAN

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Bel. 2.12.2	Coördinatie van het NAPAN.	De werking van de NTF definiëren en verzekeren.	Werking van de NTF en van de NAPAN Adviesraad.
	<i>Elke overheid die bevoegd is voor het NAPAN is betrokken bij de samenwerking en de coördinatie binnen de NTF. Belanghebbenden zijn betrokken bij het NAPAN via de NAPAN Adviesraad.</i>		

Resultaat: doelstelling bereikt**Samenvatting:**

Het NAPAN wordt gecoördineerd door de NAPAN Task Force met advies van de NAPAN Adviesraad, die elk in principe vier keer per jaar samenkomen.

De NAPAN Task Force (FR, NL, DE) [url 1-3] kwam 21 keer samen om Bel. projecten te coördineren en om informatie uit te wisselen die relevant is voor de implementatie van het NAPAN. Op 22 februari 2018 liet ze de nieuwe richtlijnen inzake verplichte informatie op plaatsen waar gewasbeschermingsmiddelen voor amateurgebruik worden verkocht, valideren door de uitgebreide Interministeriële Conferentie voor het Leefmilieu.

De NAPAN Adviesraad (FR, NL, DE) [url 4-6] (52 effectieve leden + 17 in cc) kwam 14 keer samen en werd vier keer geannuleerd bij gebrek aan onderwerpen. Er werden ook twee schriftelijke raadplegingen gehouden. De stakeholders

worden nu uitgenodigd om een onderwerp naar keuze voor te stellen aan de Adviesraad. Sinds de COVID-crisis vergadert de Adviesraad virtueel.

Nuttige links:

- [url1] <https://fytoweb.be/fr/plan-de-reduction/plan-daction-national/napan-task-force>
- [url2] <https://fytoweb.be/nl/reductieplan/nationaal-actie-plan/napan-task-force>
- [url3] <https://fytoweb.be/de/reduzierungsplan/nationaal-actie-plan-daction-national/napan-taskforce>
- [url4] <https://fytoweb.be/fr/plan-de-reduction/concertation/conseil-davis>
- [url5] <https://fytoweb.be/nl/reductieplan/overleg/adviesraad>
- [url6] <https://fytoweb.be/de/reduzierungsplan/konzertierung/beirat>

Bel. 2.12.3 Publieksraadpleging over het NAPAN programma 2023-2027

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Bel. 2.12.3	Het publiek actief betrekken in de hele besluitvorming aangaande het NAPAN. <i>In 2022 zal het publiek geraadpleegd worden om het NAPAN programma te bepalen voor de periode 2023-2027.</i>	Raadpleging van het publiek aangaande NAPAN 2023-2027.	Rapport aangaande de raadpleging van het publiek in 2022.

Resultaat: doelstelling bereikt

Samenvatting:

Er werd een publieksraadpleging georganiseerd tussen 17 januari en 20 maart 2022 via het online platform napan.mijnopinie.belgium.be. Via dit platform konden burgers en stakeholders hun mening geven over het volledige NAPAN ontwerpprogramma voor de periode 2023-2027, met andere woorden over alle voorgestelde acties uit het FRPG en uit de gewestelijke programma's. Daarnaast was het ook mogelijk om per e-mail of schriftelijk te reageren. Voor het Vlaamse ontwerpprogramma werd een nieuwe openbare raadpleging georganiseerd tussen 15 juli en 3 september 2022.

Elke bevoegde overheid heeft de ontvangen opmerkingen over de acties waarvoor zij bevoegd is beantwoord in een rapport, dat in het najaar van 2023 gepubliceerd zal worden. Daarnaast werd er een gezamenlijk rapport opgesteld dat antwoord geeft op de ontvangen opmerkingen over de gezamenlijke (Bel.) acties en op de algemene opmerkingen. Het rapport over de Fed. acties, Bel. acties en algemene opmerkingen zal gepubliceerd worden op Fytoweb. Via links zal worden doorverwezen naar de gewestelijke rapporten.

Rekening houdend met de ontvangen opmerkingen werden de ontwerpprogramma's aangepast en opnieuw besproken met alle bevoegde overheidsdiensten (via de NAPAN Task Force), met de stakeholders (via de NAPAN Adviesraad) en met de betrokken kabinetten.

De Bel. acties werden op 29 september 2022 goedgekeurd door de Uitgebreide Interministeriële Conferentie voor Leefmilieu (UICL).

2. Overzicht van de resultaten van de federale acties

Fed. 2.1.1 Administratief beheer van de fytolicensie

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Fed. 2.1.1	De activiteiten inzake de fytolicensie voortzetten.	De administratie van de fytolicensie beheren voor ongeveer 75.000 operatoren.	Het online register van fytolicensies wordt uiterlijk 14 dagen na de notificatie geüpdatet. Jaarlijkse publicatie op internet van een rapport, waardoor de werking van het fytolicensiesysteem kan worden geëvalueerd.

De fytolicensie is het verplichte certificeringssysteem voor ongeveer 75.000 professionele gebruikers, distributeurs of voorlichters van GBM. Notificaties aangaande de fytolicensie (registratie, permanente vorming, inbreuken ...) worden verzameld op federaal niveau en gepubliceerd op de website www.fytolicensie.be. Via een jaarlijks rapport zal het fytolicensiesysteem kunnen worden geëvalueerd, waarbij onder meer het volgende wordt opgenomen: het aantal licenties die per type afgeleverd zijn, het aantal opleidingen per type en het aantal deelnemers, de vaststelling van de inbreuken op de reglementering.

Resultaat: doelstelling bereikt

Samenvatting:

De fytolicensie is een verplicht certificeringssysteem voor professionele gebruikers, distributeurs en voorlichters van gewasbeschermingsmiddelen. Op de website (FR, NL, DE) [url 1-3] worden de cijfers gepubliceerd van het aantal licentiehouders per type licentie. Op federaal niveau worden de cijfers ook gepubliceerd via een jaarverslag.

Eind november 2022 werd de eerste cyclus afgesloten met ongeveer 55.500 actieve licenties (73 % Nederlandstalig, 27 % Franstalig). Van alle fytolicensies is 85 % voor het professioneel gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. De overige licenties worden vooral afgeleverd voor de distributie van en voorlichting over gewasbeschermingsmiddelen, bijvoorbeeld in verkooppunten en tuincentra.

Om een fytolicensie te kunnen verlengen, dient de licentiehouder deel te nemen aan een aantal vormingsactiviteiten. Het aantal te volgen vormingsactiviteiten is afhankelijk van het type fytolicensie. Er wordt aan de federale werkgroep Fytolicensie minstens twee keer per jaar een overzicht bezorgd van hoeveel vormingen al werden gevolgd door de licentiehouders. Dit overzicht wordt beschikbaar gesteld per type licentie en per taal. Op basis van deze cijfers kunnen de regionale overheden inschatten hoeveel vormingen er mogelijks nog moeten worden voorzien. De organisatie van vormingsactiviteiten is namelijk de verantwoordelijkheid van de regionale overheden.

Het aantal en de aard van de vastgestelde inbreuken worden meermaals per jaar doorgegeven aan de NAPAN Task Force. Hierbij worden ook de genomen sancties meegegeven.

Dit project wordt verdergezet in het FRPG programma 2023-2027.

Nuttige links:

[url1] www.phytolicensie.be

[url2] www.fytolicensie.be

[url3] www.phytolizenz.be

Fed. 2.1.2 Wederzijdse erkenning van kenniscertificaten

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Fed. 2.1.2 NEW	Wederzijdse erkenning van certificaten met Nederland, Duitsland, Frankrijk en Luxemburg.	Implementatie van wederzijdse erkenningsprotocollen met de buurlanden.	Protocollen met Nederland en Frankrijk worden geïmplementeerd in 2018. De andere twee worden geïmplementeerd in 2020.

De wederzijdse erkenning van de nationale certificeringssystemen voor professionele gebruikers van GBM moet geïmplementeerd worden, ten minste met de buurlanden. Er zullen specifieke protocollen voor wederzijdse erkenning worden ontwikkeld met Nederland, Duitsland, Frankrijk en Luxemburg. Die zullen ten laatste in 2018 worden geïmplementeerd voor de twee eerste, en in 2020 voor de twee anderen.

Resultaat: doelstelling bereikt**Samenvatting:**

In 2016 werden afspraken gemaakt over de wederzijdse erkenning voor certificaten die worden afgeleverd in Nederland. Wederzijdse erkenning van Franse certificaten is voorzien sinds 2017. Daarnaast is het sinds 2019 mogelijk om via wederzijdse erkenning een fytolicensie te bekomen op basis van de certificaten die worden afgeleverd in Duitsland en het Groothertogdom Luxemburg.

Een overzicht van de actuele wederzijdse erkenningen is te raadplegen op de website (FR, NL, DE) [url 1-3]. Indien er in één van de buurlanden wijzigingen worden doorgevoerd aan de certificaten én de dienst Gewasbeschermingsmiddelen en Bemestingsproducten hiervan op de hoogte wordt gebracht, dan worden ook de wederzijdse erkenningen aangepast.

Nuttige links:

[url1] www.phytolicensie.be

[url2] www.fytolicensie.be

[url3] www.phytolizenz.be

Fed. 2.2.1 Controle verplichte informatie in verkooppunten niet-professioneel gebruik

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Fed. 2.2.1	Beschikbaarheid van de verplichte informatie op de plaatsen waar GBM voor amateurgebruik worden verkocht.	Controleren & verbeteren indien nodig.	Er worden controles uitgevoerd overeenkomstig het controleprogramma van de inspectiediensten. Evaluatie van de resultaten van de uitgevoerde controles.

De beschikbaarheid van de verplichte informatie op de plaats van verkoop moet gecontroleerd worden aan de hand van een gepast inspectieschema, dat vermeld staat in het jaarlijks inspectieprogramma van het FAVV en de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu. Bij inbreuken wordt de wettelijke procedure gevolgd, en indien nodig volgt er aanvullend ad-hoc-overleg met de distributiesector.

Resultaat: doelstelling gedeeltelijk bereikt**Samenvatting:**

Detailhandelaars die enkel gewasbeschermingsmiddelen (GBM) voor niet-professioneel gebruik verkopen, worden gecontroleerd door het Directoraat-Generaal Leefmilieu van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu. Distributeurs die zowel GBM voor professioneel als voor amateurgebruik verkopen, worden gecontroleerd door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV).

Het FAVV heeft een inspectieprogramma (FR, NL, DE) [url 1-3] voor de distributeurs van GBM opgesteld om na te gaan of ze voldoen aan de wettelijke voorschriften inzake het in de handel brengen van GBM (verkoop van toegelaten GBM, conformiteit van de opslagplaatsen, bezit van een fytolicensee, enz.) De distributeurs van GBM worden gecontroleerd aan de hand van checklists (FR, NL, DE) [url 4-6] die op de website van het FAVV kunnen worden geraadpleegd.

Uit de inspectie blijkt dat in de volgende verhoudingen aan de verplichting wordt voldaan:

Nalevingspercentage en aantal controles				
Jaar	Gemengde handel		Tuincentra	
	% conform	# controles	% conform	# controles
2018	80%	±30	84%	32
2019	83%		95%	21
2020	92%		91%	11
2021	96%		89%	53
2022	84%		46%	72 ¹

In de gemengde handel worden er elk jaar ongeveer dertig inspecties uitgevoerd om te controleren of de afficheringsverplichtingen worden nageleefd.

Voor de tuincentra is het aantal inspecties sterk gedaald in 2020 en in het begin van 2021, omdat de aandacht verschoof naar het beheersen van de Covid-crisis en de beschikbare middelen en medewerkers hierop werden ingezet. Daarna werd het aantal inspecties sterk verhoogd.

Sinds het voorjaar van 2022 zijn de verkooppunten verplicht om de nieuwe affiches op te hangen. Uit de inspectieresultaten blijkt dat veel tuincentra niet direct aan deze nieuwe verplichting hebben voldaan. De controles helpen om dit probleem onder de aandacht te brengen en geleidelijk te verhelpen.

Nuttige links:

[url1] <https://www.favv-afscab.be/productionvegetale/produitsphytopharmaceutiques>

[url2] <https://www.favv-afscab.be/plantaardigeproductie/gewasbeschermingsmiddelen>

[url3] <https://www.favv-afscab.be/berufssektoren/pflanzenproduktion/pflanzenschutzmittel/default.asp>

[url4] <https://www.foodweb.be/DynamoFoodWebSite/fr/Search/PDF?templateVersieTaalld=3339>

[url5] <https://www.foodweb.be/DynamoFoodWebSite/nl/Search/PDF?templateVersieTaalld=3340>

[url6] <https://www.foodweb.be/DynamoFoodWebSite/de/Search/PDF?templateVersieTaalld=3341>

¹ Tussen januari en juli

Fed. 2.2.2 Controle fytolicensehouder in verkooppunten niet-professioneel gebruik

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Fed. 2.2.2	Terbeschikkingstelling van houders van de P3 of NP-fytolicense waar GBM voor amateurgebruikers verkocht worden.	Inspectie in de verkooppunten van GBM voor amateurgebruikers en verbeteracties indien nodig.	Er worden controles uitgevoerd overeenkomstig het controleprogramma van de inspectiediensten. Evaluatie van de resultaten van de uitgevoerde controles.

De aanwezigheid verzekeren van houders van de P3 of NP-fytolicense of vrije toegang tot het call center op plaatsen waar GBM voor amateurgebruik worden verkocht. Dat zal gecontroleerd worden aan de hand van het controleprogramma van de inspectiediensten van de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu/het FAVV. Op basis van de inspectieresultaten zullen de gewestelijke en de federale overheden specifieke acties voorstellen (communicatiecampagne, sectoronderhandeling, bijkomende sancties).

Resultaat: doelstelling bereikt

Samenvatting:

Detailhandelaars die enkel gewasbeschermingsmiddelen (GBM) voor niet-professioneel gebruik verkopen worden gecontroleerd door het Directoraat-Generaal Leefmilieu van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu. Distributeurs die zowel GBM voor professioneel als voor amateurgebruik verkopen, worden gecontroleerd door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) (FR, NL) [url 1-4].

De beschikbaarheid van een gecertificeerde voorlichter, zoals vereist door artikel 19 §2 van het KB Duurzaam gebruik², kan worden verzekerd door fysieke aanwezigheid of door telefonische permanentie. Mits het aanbrenge van de verplichte affiches (zie Fed. 2.2.1) waarop het nummer van het callcenter wordt vermeld, is de beschikbaarheid van een gecertificeerde voorlichter dus automatisch gegarandeerd.

De beschikbaarheid van een gecertificeerde distributeur in elk verkooppunt, zoals vereist door artikel 13 van het KB Duurzaam gebruik, moet echter worden gecontroleerd.

Uit de inspectie blijkt dat in de volgende verhoudingen aan de verplichting wordt voldaan:

Jaar	Nalevingspercentage en aantal controles			
	Gemengde handel		Tuincentra	
	% conform	# controles	% conform	# controles
2018	97%	± 110	100%	32
2019	98%		100%	21
2020	100%		100%	11
2021	99%		100%	53
2022	100%		97%	131

Nuttige links:

[url1] <https://www.favv-afscab.be/plantaardigeproductie/gewasbeschermingsmiddelen/>

[url2] <https://www.favv-afscab.be/productionvegetale/produitsphytopharmaceutiques/>

[url3] <https://www.foodweb.be/DynamoFoodWebSite/fr/Search/PDF?templateVersieTaalId=12854>

[url4] <https://www.foodweb.be/DynamoFoodWebSite/nl/Search/PDF?templateVersieTaalId=12855>

² Koninklijk besluit van 19 maart 2013 ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingsstoffen

Fed. 2.2.3 Call center

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Fed. 2.2.3 NEW	De efficiëntie van het call center verbeteren.	Follow-up, beoordeling, redesign van het systeem.	Het call center is voldoende bereikbaar en de klanten zijn correct geïnformeerd, zodat alle oproepen op een adequate manier worden beantwoord.

Wie GBM voor amateurgebruik wil kopen, kan ook terecht bij een call center dat gratis bereikbaar is op de plaats van verkoop. Het call center is een initiatief van de industrie en de distributeurs van GBM. Het wordt gefinancierd en gecontroleerd door de federale overheid in samenwerking met de NTF die, indien nodig, kan vragen om het schema aan te passen. Uiteindelijk zouden alle oproepen op een adequate manier beantwoord moeten worden op basis van de criteria van de bepalingen die vermeld staan in het KB van 19/03/13 betreffende duurzaam gebruik van GBM.

Resultaat: doelstelling bereikt

Samenvatting:

Het Callcenter was actief gedurende de periode 2018-2022 en heeft sinds 2019 een aantal verbeteringen doorgevoerd om effectiever te worden. De bevoegde (federale en gewestelijke) overheden houden via een begeleidingscomité toezicht op de werking van het Callcenter en op de kwaliteit van de gegeven antwoorden. Een protocol dat het toezicht verder organiseert is in opmaak.

Alle ontvangen oproepen worden geregistreerd en het begeleidingscomité krijgt hiervan jaarlijks een (anoniem) overzicht. Het Callcenter verstrekt informatie over de producten waarover een vraag wordt gesteld, en geeft daarnaast - wanneer relevant - ook uitleg over alternatieven en over de risico's voor veiligheid, gezondheid en milieu. De callcenter-medewerkers zijn correct opgeleid (fytolicensie NP of P3), kunnen indien nodig beroep doen op een 'Back Office' (zeer ervaren expert) en krijgen jaarlijks bijscholing op maat, waarbij onder andere hun antwoorden van het voorbije jaar worden geëvalueerd zodat ze kunnen bijsturen waar nodig.

Het lage aantal oproepen (ongeveer dertig per jaar) geeft aan dat het brede publiek de weg naar het Callcenter nog niet heeft gevonden. Toch blijft het Callcenter voorlopig noodzakelijk om ervoor te zorgen dat elke niet-professionele gebruiker op elk moment advies kan inwinnen over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, ook wanneer er niet meteen een gecertificeerde voorlichter in de buurt is.

Het project Fed. 3.2.3 van het programma 2023-2027 voorziet in de verdere opvolging en optimalisatie van het Callcenter. Momenteel is nog niet duidelijk wat de impact zal zijn van de toekomstige EU verordening inzake duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen (Sustainable Use Regulation – SUR) op de adviesverlening aan niet-professionele gebruikers. Een evaluatie van het Callcenter is voorzien zodra er meer duidelijkheid is over de toekomstige Europese vereisten.

Fed. 2.2.4 Kennisenquête bij niet-professionele gebruikers

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Fed. 2.2.4 NEW	De doeltreffendheid en kwaliteit van het voorlichtingssysteem voor amateurgebruikers evalueren.	Onderzoek bij een representatieve steekproef van verkooppunten is voorzien voor 2018 en voor 2021.	Evaluatierapport.

De kwaliteit van het voorlichtingssysteem voor amateurgebruikers wordt beoordeeld via een onderzoek bij een representatieve steekproef van verkooppunten. Dat onderzoek is voorzien voor 2018, wanneer het voorlichtingssysteem operationeel zal zijn, en in 2021 om elke significante evolutie van de kennis te evalueren. De leden van de Raad van het NAPAN zullen ertoe worden verzocht om deel te nemen aan het Begeleidingscomité van de enquête.

Resultaat: doelstelling bereikt

Samenvatting:

Er werd een onderzoek bij een representatief aantal (potentiële) gebruikers uitgevoerd om de doeltreffendheid en kwaliteit van het voorlichtingssysteem voor niet-professionele gebruikers te evalueren. Het doel van dit onderzoek betrof het verkrijgen van inzichten bij de niet-professionele (potentiële) gebruikers met betrekking tot:

- 1) De kennis over gewasbeschermingsmiddelen: de vragen werden opgesteld op basis van de informatie in de praktische gids over een goed gebruik van pesticiden en over alternatieven, waarop de informatie in het verkooppunt gebaseerd is;
- 2) De kennis over het bestaan van beschikbare communicatiemiddelen (website, fyto licentiehouders, posters, brochures, callcenter) en de inhoud ervan, en de kennis over de voorlichters, hetzij ter plaatse in de winkel of aan de telefoon via het callcenter.

Deze kennis werd getest aan de hand van specifieke vragen. De enquête werd uitgevoerd in 2019 en het project werd in maart 2020 afgerond.

De algemene kennis over alternatieven is nogal gebrekkig. Over het bestrijden van onkruiden weet 18% van de steekproef niets en slechts 43% weet een correct alternatief. Voor de bestrijding van insecten zijn de cijfers respectievelijk 36 en 35%. Voor naaktslakken gaat het om respectievelijk 29 en 28%, en voor ziekten 37 en 30%. Op individueel niveau scoort 69% van de mensen voldoende voor wat de kennis over alternatieven voor herbiciden betreft, terwijl de score daalt tot respectievelijk 40, 46 en 44% voor alternatieven voor insecticiden, nematiciden en fungiciden.

De kennis over het onderhoud van gazons en weides zonder het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is vrij goed. Gezien het relatieve belang van deze kennis (betrokken oppervlakte en verkoop van herbiciden) is er echter een leemte op het vlak van bemestingsbeheer.

Meer dan 2/3 van de respondenten heeft mos in de tuin. Een derde heeft al geprobeerd de aanwezigheid van mos te beheersen. Terwijl meer dan 80% voldoende kennis heeft om deze mossen te elimineren, weet slechts de helft hoe ze te voorkomen.

De buxusmot is bekend bij 3/4 van de Belgen, terwijl slechts 2/5 het insect reeds hebben aangepakt. Bijna 60% van de mensen kent een andere alternatieve methode dan het plukken van de insecten en bijna 20% van de steekproef denkt dat het probleem kan worden vermeden door het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, terwijl 64% van de steekproef voldoende kennis van preventieve bestrijdingsmethoden laat zien.

Het is vreemd om te lezen dat 14% van de Belgen niet weet wat een naaktslak is (dit kan de groep zijn die ook niet weet wat een mos is). 69% van de mensen werd al geconfronteerd met naaktslakken en 42% heeft geprobeerd de slakkenpopulatie te reguleren. Alternatieve bestrijdingsmethoden zijn weinig gekend en veel mensen denken dat keukenzout een goede oplossing is. Globaal genomen beschikt 56% van de respondenten over voldoende kennis.

12% van de Belgen weet niet wat een onkruid is (dit kan een systematische vertekening in de enquête zijn). 83% van de mensen weet genoeg over beheersingsalternatieven, maar velen denken dat zout, azijn en kokend water geldige alternatieven zijn. De kennis van de preventieve onkruidbestrijding is echter veel geringer. 60% heeft onvoldoende kennis.

Verhoudingsgewijs weten slechts weinigen (47%) wat valse meeldauw is en slechts 13% van de steekproef heeft geprobeerd de ziekte te beheersen. Bij deze mensen is de kennis van preventieve of curatieve bestrijdingsmethoden relatief goed.

Van de respondenten heeft 41% geen kennis van gewasbeschermingsmiddelen, terwijl 26% er al gebruik van heeft gemaakt. Slechts 57% van de respondenten heeft voldoende kennis over waar ze deze producten kunnen gebruiken. Sommige essentiële kennis, zoals het verbod op behandeling in de buurt van vijvers, is voor 53% van de mensen onbekend, terwijl op het etiket deze voorzorgsmaatregel wordt vermeld.

Als we het aandeel van chronisch onwetende mensen in de steekproef verwijderen, is de benaming van gewasbeschermingsmiddelen goed te begrijpen. Er is een reëel communicatieprobleem met betrekking tot azijn, die als onkruidverdelger is verboden terwijl azijnzuur voor bepaalde gewassen is toegestaan. De mensen zijn in de war.

Uit de berekening van de hoeveelheden gewasbeschermingsmiddelen die volgens de instructies op het etiket moeten worden uitgevoerd, blijkt dat slechts 40% van de steekproef in staat is om deze twee eenvoudige bewerkingen zonder fouten uit te voeren.

De kennis van de noodzaak van persoonlijke beschermingsmiddelen toont ook veel verwarring.

Het blijkt dat 79% van de mensen goed genoeg weet hoe ze met behandelingsresten om moeten gaan, maar ongeveer een kwart van de mensen hebben praktijken voor het gebruik of de opslag van restjes die problematisch kunnen zijn. Het beheer van lege verpakkingen van gewasbeschermingsmiddelen is bij 67% van de steekproef voldoende bekend. De kennis over de verwijdering van vervallen gewasbeschermingsmiddelen is voldoende voor 80% van de steekproef. Slechts 41% van de respondenten weet hoe ze een sproeier moeten reinigen.

De kennis over de bewaring van gewasbeschermingsmiddelen lijkt voor 66% van de bevolking voldoende te zijn. 55% van de mensen is op de hoogte van het bestaan van gecertificeerde adviseurs, wat verrassend is gezien het gebrek aan communicatie op dit punt. Slechts 15% van de mensen maakt gebruik van de adviseurs. De informatiesites van de overheden zijn slechts bij 30% van de respondenten bekend. Het callcenter (0800 62 604) is slechts door 14% van de mensen bekend. Terwijl een derde van de mensen weet dat er officiële informatie beschikbaar is in de winkel, weet twee derde dat het ook op het etiket staat. De resultaten laten zien dat deze informatie min of meer gelezen en min of meer begrepen wordt, maar dat de lezers het nuttig vinden. Er is waarschijnlijk een selectieve lezing van de informatie op basis van de behoeften.

De bevoegde overheden maken gebruik van deze resultaten bij het bepalen van de prioriteiten in hun communicatie naar niet-professionele gebruikers. Om niet-professionele gebruikers te helpen bij het berekenen van de correcte toepassingsdosis van gewasbeschermingsmiddelen zal er een online rekentool worden uitgewerkt binnen project Fed. 3.2.3 van het nieuwe FRPG programma 2023-2027. Ook zal er een nieuwe enquête bij niet-professionele gebruikers worden uitgevoerd in 2024, die toelaat de resultaten te verfijnen en de evoluties in kennis in kaart te brengen (Fed. 3.2.2). Deze resultaten zullen onder andere gebruikt worden bij de ontwikkeling van de nieuwe communicatiecampagne in 2025 (Bel. 3.2.1).

Fed. 2.2.5 Controle verkoop aan professionele gebruikers

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Fed. 2.2.5	GBM voor professionele gebruikers enkel verkrijgbaar voor houders van een fytolicensie.	Controles in verkooppunten.	Er worden controles uitgevoerd overeenkomstig het controleprogramma van de inspectiediensten. Evaluatie van de resultaten van de uitgevoerde controles.

Toegang tot GBM voor professionele gebruikers is beperkt tot de houders van fytolicensies P₂ of P₃. Verkopers worden verzocht om de geldigheid van de fytolicensie te controleren (in het online register) en om elke verkoop te registreren. Er worden regelmatig inspecties georganiseerd door de inspectiediensten om na te gaan of er voldaan is aan deze verplichting.

Resultaat: doelstelling bereikt

Samenvatting:

Distributeurs die gewasbeschermingsmiddelen (GBM) in de handel brengen voor professioneel gebruik en professionele gebruikers van GBM (landbouwers en loonwerkers) worden gecontroleerd door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) (FR, NL, DE) [url 1-3].

Het FAVV heeft een inspectieprogramma voor distributeurs en professionele gebruikers van GBM opgesteld om na te gaan of zij de wettelijke voorschriften inzake het in de handel brengen en het gebruik van GBM naleven (verkoop van toegelaten GBM, conformiteit van de opslagplaatsen, bezit van een fytolicensie, ...). Professionele distributeurs en gebruikers van GBM worden gecontroleerd aan de hand van controle-checklists die op de website van het FAVV kunnen worden geraadpleegd (FR, NL, DE) [url 4-6].

De controle op de exclusieve verkoop van GBM voor professioneel gebruik aan houders van een fytolicensie P₂ of P₃ gebeurt door middel van inspecties op twee niveaus:

1. Inspecties bij landbouwbedrijven en loonwerkers om na te gaan of de gebruikers over de juiste fytolicensie beschikken om GBM voor professioneel gebruik aan te kopen en te gebruiken.

2. Inspecties bij distributeurs van GBM voor professioneel gebruik om de registratie en de geldigheid van het fytolicensienummer van de koper van het GBM in het verkoopregister te controleren.

Uit de resultaten van de inspecties die het FAVV tussen 2018 en 2021 heeft uitgevoerd, blijkt het volgende:

1. Meer dan 99,5% van de gecontroleerde gebruikers van professionele GBM beschikte over een adequate fytolicensie.
2. De registratie en de geldigheid van het fytolicensienummer van de koper van GBM vertoont een positieve evolutie tot 97% conformiteit in 2021.

	Bezit van een correcte fytolicensie door gebruikers van GBM voor professioneel gebruik			
	2018	2019	2020	2021
Nalevingspercentage	99,8%	99,8%	99,8%	99,8%
	Opname van het fytolicensienummer van de koper van een GBM in het verkoopregister			
	2018	2019	2020	2021
Nalevingspercentage	93,2%	94,3%	99,4%	97%

Nuttige links:

- [url1] <https://www.favv-afscab.be/productionvegetale/produitsphytopharmaceutiques>
 [url2] <https://www.favv-afscab.be/plantaardigeproductie/gewasbeschermingsmiddelen/>
 [url3] <https://www.favv-afscab.be/berufssectoren/pflanzenproduktion/pflanzenschutzmittel/default.asp>
 [url4] <https://www.favv-afscab.be/professionnels/checklists>
 [url5] <https://www.favv-afscab.be/professionelen/checklists/>
 [url6] <https://www.favv-afscab.be/checklists-de/>

Fed. 2.3.1 Evenwichtige informatie via Fytoweb

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Fed. 2.3.1	Beschikbaarheid van een evenwichtige informatiebron.	Updaten van Fytoweb om informatie te verstrekken aan het brede publiek.	Webpagina's ter beschikking stellen die regelmatig worden geüpdatet.
	<i>De pagina's van het Reductieplan op de website Fytoweb zijn zo opgesteld dat ze evenwichtige informatie verstrekken aan het brede publiek. Die pagina's worden regelmatig herbekeken om ze up-to-date te houden. De basisstoffen, biopesticiden of de GBM met laag risico worden op Fytoweb duidelijk aangegeven.</i>		

Resultaat: doelstelling bereikt

Samenvatting:

Op Fytoweb werden de pagina's van het reductieprogramma herzien. Er werden een aantal webpagina's toegevoegd om evenwichtige informatie te verstrekken aan een breder publiek (FR, NL, DE) [bijvoorbeeld url 1-3]. Alle Fytoweb pagina's worden op regelmatige basis nagekeken en geactualiseerd waar nodig.

De zoekfunctie werd in 2022 volledig vernieuwd en uitgebreid met nieuwe zoekmogelijkheden en filters (FR, NL, EN) [url 4-6].

Basisstoffen werden ook opgenomen in de database waarop de zoekfunctie geënt is en worden nu dus ook weergegeven in de zoekresultaten. Het is mogelijk om specifiek te zoeken op 'basisstoffen' en 'laag-risico producten'. Sinds maart 2023 is het ook mogelijk om te zoeken op 'producten toegelaten in de biologische landbouw', zoals voorzien in het programma 2023-2027 (Bel. 3.9.1). De zoekfunctie zal in de toekomst nog verder geoptimaliseerd worden.

Nuttige links:

- [url1] <https://fytoweb.be/fr/guides/plan-de-reduction/gerez-les-risques>
 [url2] <https://fytoweb.be/nl/handleiding/reductieplan/risico-beheren>
 [url3] <https://fytoweb.be/de/anleitung/reduzierungsplan/risiken-verwalten>

[url4] <https://fytoweb.be/fr/produits-phytopharmaceutiques/consulter-autorisations-de-produits-phytopharmaceutiques>

[url5] <https://fytoweb.be/nl/toelatingen>

[url6] <https://fytoweb.be/en/plant-protection-products/consult-authorisations-plant-protection-products>

Fed. 2.3.2 Handschoenen voor niet-professioneel gebruik

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Fed. 2.3.2 NEW	Bescherming van de gezondheid van amateurgebruikers van GBM.	Beschikbaarheid op de plaatsen waar GBM voor amateurgebruikers worden verkocht van pragmatische oplossingen voor het gebruik van aangepaste handschoenen.	Uiterlijk in 2022 zijn er in winkels waar GBM voor amateurgebruikers worden verkocht praktische maatregelen van toepassing om het gebruik van aangepaste handschoenen aan te moedigen.

Acties opzetten (regulering, overeenkomst, communicatie, etc.) om ervoor te zorgen dat er aangepaste handschoenen voor gebruik van GBM beschikbaar zijn en dat het gebruik ervan wordt aangemoedigd op de plaatsen waar GBM voor amateurgebruik worden verkocht. De Raad van het NAPAN zal ertoe worden verzocht om mee te werken aan de uitwerking van de maatregelen.

Resultaat: doelstelling niet bereikt

Samenvatting:

Een voorgestelde oplossing werd in 2021 ter advies voorgelegd aan de Minister van Landbouw in de vorm van een artikel in het ontwerp van koninklijk besluit betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en gelijkaardige producten, dat de huidige wetgeving³ zal vervangen. Het voorgestelde artikel luidt als volgt: "*De toelatings- en vergunningshouders zorgen ervoor dat de door de toelating van gewasbeschermingsmiddelen voor niet-professioneel gebruik voorgeschreven persoonlijke beschermingsmiddelen beschikbaar zijn in de betrokken verkooppunten en dat de aanschaf en het gebruik ervan actief worden gestimuleerd*". Het is de bedoeling dat dit voorstel, zodra het politieke steun heeft gekregen, voor advies aan de belanghebbenden wordt voorgelegd.

Om politieke redenen is dit ontwerp van koninklijk besluit, dat sinds 2018 regelmatig in verschillende versies aan de verschillende ministers van Landbouw is voorgelegd, echter nog niet tot de fase van raadpleging van de belanghebbenden en de federale adviesraden, zoals voorzien in de wet op de productnormen⁴, gekomen.

Een specifiek project in het programma 2023-2027 (Fed. 3.2.5) is gewijd aan de aanneming van dit koninklijk besluit, met als doel dit project te deblokkeren, evenals de projecten Bel. 2.3.1 en Fed. 2.8.2 (maatregelen 2, 5 en 6).

Fed. 2.3.3 Toxicovigilantie niet-professionele gebruikers

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Fed. 2.3.3	Opvolging van acute vergiftiging van amateurgebruikers.	Toxicovigilantieschema. Tweejaarlijks follow-uprapport.	Tweejaarlijks follow-uprapport.

Het toxicovigilantieschema maakt het mogelijk om de ernstige oproepen aan het Antigifcentrum te analyseren en op te volgen. Mits de persoon in kwestie daarmee instemt, mag de overheid bij de follow-up op de hoogte worden gebracht van de belangrijkste gevallen van acute intoxicatie. Indien relevant worden er acties (bewustmakingscampagne, controles...) ondernomen door de overheden. Het toxicovigilantieschema zal om de twee jaar worden herhaald.

Resultaat: doelstelling bereikt

³ Koninklijk besluit van 28 februari 1994 betreffende het bewaren, het op de markt brengen en het gebruiken van bestrijdingsmiddelen voor landbouwkundig gebruik

⁴ Wet van 21 december 1998 betreffende de productnormen ter bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu, de volksgezondheid en de werknemers

Samenvatting:

Het doel van de projecten Fed. 2.3.3 en Fed. 2.3.4.a is het in kaart brengen van de mate waarin gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen en derden (omwonenden, voorbijgangers,...) blootgesteld worden aan deze producten voor, tijdens en na het gebruik en wat de gevolgen hiervan zijn voor de gezondheid. Er wordt hierbij een onderscheid gemaakt tussen producten voor niet-professioneel gebruik (Fed. 2.3.3) en professioneel gebruik (Fed. 2.3.4.a), aangezien de risico's verschillend zijn voor beide categorieën (verschil in opleiding, verschil in schadelijkheid van de producten,...).

Hiervoor wordt er samengewerkt met het Antigifcentrum (AGC), dat de oproepen naar aanleiding van blootstellingen aan gewasbeschermingsmiddelen in een professioneel kader op jaarlijkse basis opvolgt en analyseert en deze in een niet-professioneel kader op tweejaarlijkse basis. Daarvoor heeft de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu een conventie met het AGC voor een periode van 4 jaar, die nadien vernieuwd wordt. Sinds 1 januari 2023 is een nieuwe conventie van start gegaan, zodat de toxicovigilantiestudie onder het nieuwe reductieprogramma voor 2023-2027 kan worden verdergezet (Fed. 3.3.2).

Elk jaar ontvangt de FOD van het AGC een rapport van de blootstellingen die gemeld werden in het voorbije jaar en de symptomen die daarmee gepaard gingen. Op jaarlijkse basis doet het AGC ook een telefonische opvolging bij blootstelling aan producten voor professioneel gebruik, om na te gaan hoe de symptomen geëvolueerd zijn en meer details te krijgen over de omstandigheden waarin de blootstelling heeft plaatsgevonden. Op tweejaarlijkse basis gebeurt deze telefonische opvolging ook voor blootstelling aan producten voor niet-professioneel gebruik.

Het eindrapport van de voorbije 4 jaar wordt na goedkeuring beschikbaar gesteld voor het publiek op Fytoweb, samen met een vulgariserende samenvatting van de inhoud. Door de nieuwe aanpak van het AGC in het verzamelen en verwerken van data in vergelijking met vorige rapporten, werd ervoor gekozen om de rapporten pas beschikbaar te stellen eenmaal er voldoende gegevens beschikbaar zijn om eventuele terugkerende factoren beter te kunnen identificeren en naar buiten te brengen.

De huidige algemene bevindingen zijn dat de gevolgen voor de gezondheid bij een blootstelling in de meeste gevallen afwezig of zeer beperkt zijn en van voorbijgaande aard.

Bij blootstellingen in een professioneel kader kunnen de blootstellingen vaak vermeden of beperkt worden door het correct dragen van de voorgeschreven beschermende kledij, van zodra er een manipulatie van het product gebeurt, dus zowel bij transport, mengen, vullen van de spuittank, als het effectief gebruik, maar ook tijdens onderhoud van het materiaal (waarin nog product kan aanwezig zijn).

Het nieuwe reductieprogramma voor 2023-2027 voorziet extra communicatie naar professionele gebruikers om het belang van het dragen van beschermende kledij bij elke manipulatie van producten te benadrukken (Fed. 3.3.3). Hierbij zal ook samengewerkt worden met de instanties die opleidingen geven in het kader van de fytolicentie.

Ook bij blootstellingen in een niet-professioneel kader is het ontbreken van beschermende kledij één van de oorzaken van de blootstelling, naast het onzorgvuldig omspringen met het product voor, tijdens en na de toepassing ervan, zeker in het bijzijn van kinderen. Sensibilisering kan in dit geval helpen om de amateurgebruiker verder te informeren over de mogelijke risico's. Dit zal worden opgenomen via project Fed. 3.3.1 van het nieuwe reductieprogramma.

Fed. 2.3.4 Toxicovigilantie en chronische risico's professionele gebruikers

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Fed. 2.3.4	Opvolging van gevallen van acute & chronische intoxicatie van professionele gebruikers.	Invoering van een wetenschappelijke monitoring. Opvolging van de toxicovigilantie. Jaarlijks opvolgingsrapport.	Jaarlijkse publicatie op de website Fytoweb van een toxicovigilantierapport en het wetenschappelijk monitoringrapport over de chronische gevolgen voor de professionele gebruikers.

Er wordt permanente opvolging van de toxicovigilantie georganiseerd zoals voor het project Fed. 2.3.3. Er wordt een monitoring uitgevoerd van de wetenschappelijke ontwikkelingen in verband met deze materie (regelmatige blootstelling, meervoudige risico's, beroepsschade, enz.).

Resultaat: doelstelling bereikt

Samenvatting:

Er werd een monitoring opgestart van de wetenschappelijke ontwikkelingen in verband met de chronische gezondheidseffecten van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. De resultaten werden in oktober 2021 gepubliceerd op Fytoweb (FR, NL, DE) [url 1-3].

Deze monitoring zal verdergezet worden, als project Fed. 3.3.4 in het kader van het FRPG programma voor 2023-2027, met focus op prospectieve studies zoals de AGRICAN-studie [url 4]. Deze studie onderzoekt sinds 2005 het verband tussen beroepsmatige blootstelling in de landbouw en het risico op kanker in Frankrijk. Ook andere chronische ziekten worden bestudeerd, zoals bepaalde neurodegeneratieve ziekten (ziekte van Parkinson en Alzheimer) en aandoeningen van de luchtwegen (astma, chronische bronchitis).

Daarnaast zal er ook getracht worden om projecten of samenwerkingen op te starten met als doel de chronische blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen nauwkeuriger te kunnen inschatten, de registratie van nadelige gezondheidseffecten te verbeteren en het verband tussen beide te evalueren.

Toxicovigilantie: zie Fed. 2.3.3

Nuttige links:

[url1] <https://fytoweb.be/fr/plan-de-reduction/reflechirconcevoir/intoxication-chronique>

[url2] <https://fytoweb.be/nl/reductieplan/nadenkenontwikkelen/chronische-intoxicatie>

[url3] <https://fytoweb.be/de/reduzierungsplan/ueberlegungen-anstellenaktionen-organisieren/chronische-vergiftung>

[url4] <https://www.agrican.fr>

Fed. 2.3.5 Blootstelling via consumptie van fruit en groenten

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Fed. 2.3.5	Verzamelen en publiceren van informatie over blootstelling & risico's voor consumenten van fruit en groenten.	Analyse van de resultaten van de residu-monitoring om te bepalen of gebruikers veilig zijn voor blootstelling aan GBM. Wanneer beschikbaar, zullen de modellen voor gecumuleerde risico's worden getest op deze resultaten.	De evaluatie publiceren om de 4 à 5 jaar.

De methode die werd ontwikkeld in de vorige federale programma's wordt op regelmatige basis geïmplementeerd om een beoordeling te maken van de risico's voor consumenten van fruit en groenten op de Belgische markt.

Resultaat: doelstelling bereikt**Samenvatting:**

Het Wetenschappelijk Comité van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) heeft de chronische blootstelling van de Belgische bevolking aan residuen van gewasbeschermingsmiddelen via de consumptie van groenten en fruit geëvalueerd op basis van de controleresultaten van het FAVV voor de periode 2014-2020. Het advies van het Wetenschappelijk Comité (SciCom advies 09-2022 van 20 mei 2022) kan geraadpleegd worden op de website van het FAVV (FR, NL) [url 1-2].

Voor de risico-evaluatie werden 44 gecontroleerde residuen geselecteerd op basis van hun rapporteringsfrequentie (d.w.z. het percentage stalen met een residugehalte hoger dan de rapporteringslimiet of aantoonbaarheidsgrens), hun toxiciteit en hun representativiteit (d.w.z. dat een voldoende aantal stalen werd geanalyseerd). Daarnaast werden een aantal residuen geselecteerd omwille van voorbije media-aandacht of omdat ze in de voorgaande blootstellingsstudie (SciCom advies 18-2015) beschouwd werden.

In een eerste stap werd de chronische blootstelling (mg /kg lichaamsgewicht per dag) geschat via een deterministische benadering. Hiertoe werden de FAVV controleresultaten gekoppeld aan de Belgische gegevens over de consumptie van groenten en fruit bekomen via de voedselconsumptiepeiling van 2014 en weergegeven in de EFSA

'Comprehensive European Food Consumption Database'. Om het risico te evalueren werd de blootstelling met de ADI vergeleken. Wanneer uit deze eerste evaluatie een hoge blootstelling of een mogelijk risico bleek, werd de blootstelling aan het betreffende residu in een tweede stap verder verfijnd, bijvoorbeeld via toepassing van procesfactoren om het eventuele effect van verwerking op het residugehalte in rekening te brengen. In een laatste stap werd nagegaan of de geselecteerde residuen en/of resultaten zich lenen voor een cumulatieve blootstellingsschatting.

Algemeen kan op basis van de FAVV controleresultaten voor de periode 2014 tot en met 2020 besloten worden dat de lange termijn blootstelling van de Belgische consument, waaronder ook kinderen, aan residuen van gewasbeschermingsmiddelen via de consumptie van groenten en fruit geen risico inhield of niet zorgwekkend was, zelfs bij een hoge consumptie van groenten en fruit. De onzekerheden waarmee de risicobeoordeling gepaard ging en die in het advies opgesomd zijn, leidden hoogst waarschijnlijk tot een overschatting van het risico. De gewasbeschermingsmiddelen waarvoor er aanwijzingen zijn dat de blootstelling schadelijk is voor de volksgezondheid, namelijk genotoxische carcinogenen, stoffen die toxisch voor de voortplanting of hormoonverstorende eigenschappen hebben, zijn niet langer toegelaten.

Nuttige links:

[url1] https://www.favv-afscab.be/comitescientifique/avis/2022/documents/Avis09-2022_SciCom2019-05_ExpositionPPP.pdf

[url2] https://www.favv-afscab.be/wetenschappelijkcomite/adviezen/2022/documents/Advies09-2022_SciCom2019-05_BlootstellingPPP.pdf

Fed. 2.4.1 Inspectie van toepassingsapparatuur

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Fed. 2.4.1	Inspectie op regelmatige tijdstippen van uitrusting voor professioneel gebruik van GBM en vaststelling van de afwijkingen van de uitrusting voor professioneel gebruik.	Behouden van het bestaande inspectieschema. Vaststelling van de afwijkende criteria volgens een risicoanalyse die wordt bepaald door de criteria uit Richtlijn 2009/128 (art.8.3). Ontwikkeling, goedkeuring van de methodes en implementatie van de controles voor de uitrusting die voortaan moet worden gecontroleerd. De fabrikanten en de gebruikers van dit soort uitrusting zullen worden betrokken bij de ontwikkeling van de nieuwe inspectieschema's.	100 % van de professionele apparatuur voor de toepassing van GBM wordt gecontroleerd op regelmatige tijdstippen ofwel vrijgesteld volgens specifieke criteria.

Sinds 1995 wordt er om de drie jaar een keuring uitgevoerd van de apparatuur voor professioneel gebruik. Sinds 2013 is regelmatige ijking door gebruikers opgenomen in de gidsen voor autocontrole. In 2011 werden door de overheden verantwoordelijke inspectieorganen aangewezen en geaccrediteerd. Wederzijdse erkenning van buitenlandse inspectiecertificaten is sinds 2017 opgenomen in de wetgeving. De Belgische criteria voor inspectie worden waar nodig geüpdatet met de EU-criteria. Tijdens het programma 2013/2017 werd het onderzoeksproject SIRA-APESTICON gestart met als doel de inspectieschema's te vervolledigen voor bepaalde specifieke types van spuittoestellen. Deze keuringsschema's moeten uiterlijk tegen 2022 geïmplementeerd worden.

Door middel van het project SIRA-APESTICON werd een methode ontwikkeld voor de evaluatie van de risicobeperking die men kan verwachten van een controle op toestellen voor professioneel gebruik van GBM die momenteel niet worden gecontroleerd. Op basis van deze analyse zullen de criteria worden vastgesteld die het mogelijk maken om van de controle af te wijken, en zullen de controleprocedures worden ontwikkeld.

Resultaat: doelstelling bereikt**Samenvatting:**

Het SIRA-APESTICON project is afgerond. Er werd een beslissingsondersteunend instrument ontwikkeld voor het controlebeleid van professionele toepassingsapparatuur voor gewasbeschermingsmiddelen [url 1]. In de toekomst zal dit instrument gebruikt worden om het risico van nieuwe types spuittoestellen te bepalen.

De resultaten van het project tonen aan dat de spuittoestellen met de hoogste risicowaardes in België al gekeurd worden. Meer dan 92% van het risico wordt gedekt door de huidige keuring [url 2-3]. Vanaf 2023 zal dit percentage verder stijgen aangezien de inspecties worden uitgebreid naar foggers en vernevelaars (LVM en ULV koudverneveltoestellen, thermische benzinefoggers en electrofoggers, schijfvernevelaars en graanbehandelingsinstallaties).

Nuttige links:

[url1] <https://pureportal.ilvo.be/en/publications/sira-apesticon-ii-development-of-a-decision-support-tool-based-on>

[url2] <https://www.cra.wallonie.be/fr/service-dinspection-des-pulverisateurs-sip>

[url3] <https://keuringspuittoestellen.ilvo.vlaanderen.be/nl/>

Fed. 2.4.2 Checklist voor aankoop van nieuwe toepassingsapparatuur

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Fed. 2.4.2 NEW	Advies voor de aankoop van nieuwe toestellen voor het professioneel en niet-professioneel toepassen van GBM.	Opstellen en verspreiden van lijsten met essentiële kenmerken van alle nieuwe apparatuur voor toepassing van GBM. De lijsten zullen worden uitgewerkt teneinde een aantrekkelijk en eenvoudig hulpmiddel voor de potentiële gebruikers samen te stellen.	Beschikbaarheid van de checklist op internet en in tijdschriften tegen 2020.

Een aantal kenmerken van de toepassingsapparatuur voor GBM, zoals bij voorbeeld de aanwezigheid en de omvang van een extra tank ofwel de beschikbaarheid van vervangingsonderdelen, zijn essentieel om de risico's te beperken. De actie streeft ernaar een checklist te ontwikkelen van deze kenmerken en om die beschikbaar te maken voor de potentiële koper, om hem bij te staan bij de keuze van nieuwe toepassingsapparatuur voor GBM. Het project zal worden uitgevoerd met de Belgische experts terzake en in samenwerking met de sector.

Resultaat: doelstelling niet bereikt**Samenvatting:**

De gewestelijke expertisecentra (CRA-W, ILVO, Inagro) werden om advies gevraagd rond het ontwikkelen van een nieuwe checklist voor aankoop van spuittoestellen voor gewasbeschermingsmiddelen.

Er werd verwezen naar reeds bestaande initiatieven en websites (EOS-tool, STEP-WATER tool, SPISE Advice). Een eigen tool ontwikkelen, specifiek voor België, vereist veel input en opvolging. Een eenvoudige checklist zal niet de informatie kunnen leveren die de bestaande tools wel aanbieden op een meer interactieve manier. Bestaande tools worden als nuttig aanzien maar worden weinig gebruikt. Meer publiciteit hierrond zou kunnen helpen.

Het ontwikkelen van een eigen tool of een checklist leek dus weinig bij te brengen. De bestaande tools zouden regelmatig geactualiseerd moeten worden.

Fed. 2.7.1 Risicobeperkende maatregelen omwonenden

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Fed. 2.7.1 NEW	Mensen die in de buurt van landbouwakkers wonen vrijwaren van drift van GBM (bufferzone).	De nodige risicobeperkingen voorzien door de Europese richtsnoeren invoeren aan de hand van een specifieke regulering.	Publicatie van de regulering uiterlijk in 2019.
<i>Een specifieke regulering op dit vlak maakt het mogelijk om de door de Europese richtsnoeren vereiste risicobeperking te voorzien in één enkele operatie, wat sneller gaat dan wachten op de procedure voor hernieuwing van de goedkeuring van elke afzonderlijke GBM-formulering, en veel eenvoudiger is om te controleren. Deze specifieke regulering zou voorzien in de minimaal vereiste risicobeperking, terwijl de toelating van specifieke GBM daarbovenop zou kunnen voorzien in eventueel bijkomende risicobeperkingen.</i>			

Resultaat: doelstelling niet bereikt**Samenvatting:**

In 2018 heeft de dienst Gewasbeschermingsmiddelen en Bemestingsproducten een voorstel tot wijziging van het Koninklijk Besluit van 2013 over duurzaam gebruik⁵ opgesteld en verspreid. Het voorstel betrof het opleggen van onbeteelde zones en bufferzones in combinatie met driftbeperkende maatregelen langs woongebieden, wegen en waterlopen. In 2019 kwamen uit de analyse van het voorstel door het Erkenningscomité voor gewasbeschermingsmiddelen en de Werkgroep Pesticiden van het CCIM (Coördinatiecomité Internationaal Milieubeleid) een aantal bedenkingen naar voor over de complexiteit van het voorgestelde systeem, de moeilijkheid om het te controleren en de mogelijk onaanvaardbare gevolgen voor de landbouw. Het voorstel werd in 2020 herwerkt om rekening te houden met deze bedenkingen, en de gewesten werden uitgenodigd om zich informeel uit te spreken over het project. Na een gedetailleerde analyse in 2021 bleek dit voorstel voor de gewesten onhaalbaar. Bijgevolg was het niet mogelijk een horizontale maatregel ter bescherming van omwonenden op te leggen via federale wetgeving. De risico-evaluaties worden geleidelijk aan geactualiseerd voor alle gewasbeschermingsmiddelen op de Belgische markt, rekening houdend met de recentste Europese richtsnoeren, bij de vernieuwing van de toelatingen. Op dit gebied van gedeelde bevoegdheid is geen versnelling van het proces mogelijk.

Het beheer van de bescherming van omwonenden is daarom in een andere vorm overgenomen in het volgende reductieprogramma, namelijk door de uitwisseling van informatie tussen de gewesten over hun initiatieven op dit gebied (zie actie Bel. 3.7.1). Daarnaast zullen er ook minimale driftreducerende maatregelen worden opgelegd via een aanpassing van de federale wetgeving (actie Fed. 3.4.2 van het nieuwe reductieprogramma).

Fed. 2.7.2 Bescherming van bestuivers

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Fed. 2.7.2	De bestuivers beschermen in het toelatingsschema voor GBM.	Deelname aan het tweede federaal bijplan.	Uitvoering van de fasen betreffende de GBM uit actieplan nr. 2.
<i>De gezondheid van bestuivers is een thema waarvoor er een aantal federale bevoegdheden bestaan die worden uitgevoerd door verschillende departementen. De dienst Gewasbeschermingsmiddelen en Meststoffen neemt actief deel aan het tweede federaal bijplan om het doeltreffender te maken en om het toelatingsschema voor GBM te verbeteren.</i>			

Resultaat: doelstelling bereikt

⁵ Koninklijk besluit van 19 maart 2013 ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingsstoffen

Samenvatting:

De actie Fed. 2.7.2. bestaat in de implementatie van de acties opgenomen in het tweede federale bijenplan die betrekking hebben op gewasbeschermingsmiddelen. Deze acties zijn:

- Een versterkte aandacht voor de risico's voor bijen bij de evaluatie van toelatingsaanvragen voor gewasbeschermingsmiddelen, in het bijzonder door een zo ruim mogelijke toepassing van het EFSA richtsnoer voor de risicobeoordeling van gewasbeschermingsmiddelen ten aanzien van bijen (honingbijen, hommels en wilde bijen), en dit vooruitlopend op een EU-beslissing hierover. Deze actie werd geïmplementeerd. Er werd een document opgesteld waarin wordt uitgelegd welke studies met betrekking tot bijen de aanvragers van een toelating voor een gewasbeschermingsmiddel moeten indienen en hoe die studies worden geëvalueerd. Het document is beschikbaar op Fytoweb (EN) [url 1]. In afwachting van een akkoord over een geharmoniseerde aanpak op EU niveau wordt deze nationale aanpak inmiddels in België toegepast bij de beoordeling van nieuwe toelatingsaanvragen voor gewasbeschermingsmiddelen en bij de beoordeling van aanvragen tot vernieuwing van bestaande toelatings (voor aanvragen ingediend vanaf 2016). Op Fytoweb werd ook een specifieke webpagina over bijen toegevoegd, die meer informatie geeft over de maatregelen ter bescherming van bijen en over de risico-evaluatie (FR, NL, DE) [url 2-4], evenals een FAQ over de effecten van gewasbeschermingsmiddelen op bijen, waarin ook de stand van zaken op EU niveau aan bod komt (FR, NL, DE) [url 5-7].

- De onverwijld evaluatie van iedere nieuwe door EFSA (European Food Safety Authority) gepubliceerde conclusie voor een neonicotinoïde (en in het bijzonder voor clothianidin, thiamethoxam en imidacloprid) en snelle actie op het vlak van de nationale toelatings van gewasbeschermingsmiddelen indien zou blijken dat het risico voor bestuivers onaanvaardbaar is. Er werd besloten tot deze actie omdat nieuwe EFSA conclusies in het verleden niet altijd hebben geleid tot een snelle en gepaste actie op het niveau van de EU-goedkeuringen van deze stoffen. Een reeks in 2018 gepubliceerde EFSA conclusies werden evenwel binnen een redelijke termijn op EU niveau onderzocht en hebben geleid tot verdere beperkingen van de goedkeuringen van clothianidin, thiamethoxam en imidacloprid. Deze beperkingen werden in België geïmplementeerd. Intussen zijn de goedkeuringen van clothianidin, thiamethoxam en imidacloprid vervallen, en zijn er in België geen producten op basis van deze werkzame stoffen meer toegelaten. Er werden nog een aantal noodtoelatings verleend (voor een termijn van 120 dagen), maar ook deze zijn ondertussen afgelopen en zullen naar verwachting niet opnieuw worden verleend.

Nuttige links:

[url1] <https://fytoweb.be/en/guide/crop-protection/data-requirements-and-procedure-risk-assessment-bees>

[url2] <https://fytoweb.be/fr/produits-phytopharmaceutiques/usage/produits-phytopharmaceutiques/abeilles>

[url3] <https://fytoweb.be/nl/gewasbeschermingsmiddelen/gebruik/gewasbeschermingsmiddelen/bijen>

[url4] <https://fytoweb.be/de/pflanzenschutzmittel/gebrauch/pflanzenschutzmittel/bienen>

[url 5] <https://fytoweb.be/fr/produits-phytopharmaceutiques/usage/produits-phytopharmaceutiques/abeilles/effets-des-produits>

[url 6] <https://fytoweb.be/nl/gewasbeschermingsmiddelen/gebruik/gewasbeschermingsmiddelen/effecten-van-gewasbeschermingsmiddelen>

[url 7] <https://fytoweb.be/de/pflanzenschutzmittel/gebrauch/pflanzenschutzmittel/bienen/auswirkungen-von-pflanzenschutzmitteln-auf>

Fed. 2.8.1 Resistentiecode op etiketten van gewasbeschermingsmiddelen

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Fed. 2.8.1 NEW	Verwarring inzake GBM en van resistentie tegen GBM verminderen aan de hand van nieuwe etiketten.	Sectorovereenkomst/ wetgeving voor een kleurcode voor types GBM en een resistentiecode op de etiketten.	Sectorovereenkomst/ wetgeving uiterlijk tegen 2021.
	<i>Een kleurcode voor types GBM (fungiciden, herbiciden ...) en een alfanumerieke code ter aanduiding van de resistentieklasse worden aangebracht op de etiketten voor professionele producten. Een dergelijke maatregel werd gesteund tijdens het vorige programma door de landbouwersverenigingen. Dit wordt uiterlijk tegen 2021 geïmplementeerd aan de hand van een wijziging in de reglementering betreffende het op de markt brengen van GBM of door een sectorovereenkomst met producenten van GBM.</i>		

Resultaat: doelstelling gedeeltelijk bereikt

Samenvatting:

Om verwarring bij de keuze van het gewasbeschermingsmiddel tegen te gaan en het optreden van resistentie te beperken, wordt de invoering van een PPP code en de HRAC/FRAC/IRAC-resistentiecode op het etiket overwogen voor producten voor professioneel gebruik. Een dergelijke maatregel werd onder het federale reductieprogramma 2013-2017 door de landbouworganisaties gesteund. Deze PPP code en de resistentiecode zouden zeer duidelijk op het etiket moeten staan, zodat zij onmiddellijk herkenbaar zijn. Daartoe voorziet het FRPG-programma voor de periode 2018-2022 in punt Fed. 2.8.1 het verkrijgen van een sectoraal akkoord of de aanpassing van wetgeving.

Belplant, die de sector van de toelatingshouders van gewasbeschermingsmiddelen in België vertegenwoordigt, heeft zich bereid verklaard aan dit project deel te nemen. Als basis voor de besprekingen met Belplant werd gebruik gemaakt van de voorstellen in het document 'Mode of Action Labelling Guidance', een leidraad voor de etikettering van de werkwijze opgesteld door CropLife International.

De toelatingsaktes zijn reeds herzien om de HRAC/FRAC/IRAC-resistentiecode, indien relevant, erin op te nemen.

Wat de opname van deze informatie op het etiket betreft, wordt er nog gezocht naar een consensus. Het project wordt voortgezet om die te bereiken.

Fed. 2.8.2 Risicobeperkende maatregelen voor niet-professionele gebruikers

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Fed. 2.8.2 NEW	Vermindering van de risico's voor amateurgebruik.	Uitwerken met belanghebbenden en implementatie van bijkomende maatregelen voor amateurgebruikers, voor de aspecten waarvoor overleg noodzakelijk is.	Implementatie van de maatregelen.

De voorstellen die naar voren kwamen uit de haalbaarheidsstudie tijdens het vorige programma worden geïmplementeerd in samenwerking met belanghebbenden, voor de aspecten waarvoor overleg noodzakelijk is. De opmerkingen die door de Adviesraad van het NAPAN bij de analyse van deze maatregelen in 2016 worden uitgezonden, zullen in de mate van het mogelijke in rekening worden gebracht. Het gaat om de volgende maatregelen:

- 1. Uit de handel nemen van de herbiciden voor niet-professioneel gebruik, met uitzondering van de basisstoffen, de producten met een laag risico en de biopesticiden, tegen 2018.*
- 2. Voor de vaste gewasbeschermingsmiddelen die vóór gebruik moeten worden verdund (WP, WG,...) opleggen dat ze slechts nog in wateroplosbare zakken beschikbaar zijn.*
- 3. Een bijkomende veiligheidsfactor (2) voor het acute risico voor de consument gebruiken (niet meer dan 50% van de waarde van de acute referentiedoses, in plaats van 100%) bij de evaluatie van de toelatingsaanvragen voor een gewasbeschermingsmiddel voor niet- professioneel gebruik wanneer het product residuen kan achterlaten.*
- 4. De toelatingen voor slakkenkorrels op basis van metaldehyde intrekken.*
- 5. De gemengde producten (herbiciden + meststoffen en/of anti-mos of insecticide/acaricide + fungicide,...) schrappen voor niet- professionele gebruikers om de zinloze uitstoot in het milieu van werkzame stoffen te voorkomen wanneer de verschillende soorten vijanden niet gelijktijdig of op dezelfde plaats aanwezig zijn.*
- 6. De reclame voor gewasbeschermingsmiddelen voor niet-professioneel gebruik verbieden met uitzondering van de basisstoffen, de producten met een laag risico en de biopesticiden.*
- 7. De etiketten van gewasbeschermingsmiddelen standaardiseren door het formaat, de informatie, het lettertype, de kleuren op te leggen. De verpakkingen controleren of er geen tekst (foto's, afbeeldingen,...) aanwezig is die zou aanzetten tot een niet-toegelaten behandeling.*

Resultaat maatregelen 1 en 3: doelstelling bereikt

Resultaat maatregel 7: doelstelling gedeeltelijk bereikt

Resultaat maatregelen 2, 4, 5 en 6: doelstelling niet bereikt

Samenvatting:Maatregel 1

Het wettelijk kader [url 1] werd ontwikkeld en heeft het mogelijk gemaakt om bepaalde categorieën herbiciden voor niet-professioneel gebruik te verbieden.

Slechts een aantal categorieën herbiciden zijn nog steeds toegestaan voor niet-professionele gebruikers: producten met een laag risico en producten op basis van micro-organismen, plantenextracten of stoffen van natuurlijke oorsprong (synthetische stoffen zijn toegestaan als ze volledig identiek zijn aan natuurlijke stoffen). Andere categorieën herbiciden zijn verboden voor niet-professionele gebruikers (sinds 6/10/2018 voor niet-selectieve herbiciden en sinds 31/12/2019 voor selectieve herbiciden).

De federale legitimiteit van deze maatregel werd echter voor de rechtbank aangevochten door de gewasbeschermingsindustrie. De klacht, die werd ingediend bij de Raad van State, werd in juni 2023 verworpen.

Maatregelen 2, 5 en 6

Voor deze drie punten werd een voorgestelde oplossing in 2021 ter advies voorgelegd aan de Minister van Landbouw in de vorm van een aantal artikels in het ontwerp van koninklijk besluit betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en gelijkaardige producten, dat de huidige wetgeving⁶ zal vervangen. De voorgestelde artikels luiden als volgt:

- Maatregel 2:

"Een gewasbeschermingsmiddel in poedervorm kan slechts voor niet-professioneel gebruik worden toegelaten mits het op de markt wordt gebracht in een wateroplosbaar zakje of ieder ander verpakkingstype dat de blootstelling via inademing op minstens gelijkaardige mate beperkt."

- Maatregel 5:

"- Een gewasbeschermingsmiddel kan niet voor niet-professioneel gebruik toegelaten worden indien het een bemestingsproduct, een teeltsubstraat, een biostimulant of een bodemverbeterend middel bevat of is, tenzij het een gewasbeschermingsmiddel met een laag risico betreft.

- Een gewasbeschermingsmiddel kan niet voor niet-professioneel gebruik toegelaten worden indien het meerdere werkzame stoffen bevat waarbij twee van deze werkzame stoffen een andere functie hebben, tenzij beide functies nodig zijn tijdens iedere toepassing. Onder functie wordt verstaan:

1° acaricide; 2° afweermiddel; 3° bactericide; 4° bodemontsmettingsmiddel; 5° elicitor van het zelfverdedigingsmechanisme; 6° feromoon; 7° fungicide; 8° groeiregulator; 9° herbicide; 10° insecticide; 11° kiemremmer; 12° kleurbevorderaar; 13° loofdodingsmiddel; 14° molluscicide; 15° mosverdelger; 16° nematocide; 17° ontsmettingsmiddel; 18° rodenticide; 19° virucide."

- Maatregel 6:

"Elke reclame is verboden voor gewasbeschermingsmiddelen toegelaten voor niet-professioneel gebruik die niet zijn toegelaten als gewasbeschermingsmiddel met een laag risico."

Voorlopig is er geen uitzondering voorzien voor de zogenaamde biopesticiden, vermits deze categorie niet gedefinieerd is in de Europese wetgeving. Evenmin is een uitzondering voorzien voor de basisstoffen omdat reclame voor het gebruik van dit soort stoffen voor gewasbeschermingsdoeleinden niet in overeenstemming zou zijn met de wettelijke bepalingen van de Verordening (EG) nr. 1107/2009 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen.

Het is de bedoeling dat deze voorstellen, zodra ze politieke steun hebben gekregen, voor advies aan de belanghebbenden worden voorgelegd.

Om politieke redenen is dit ontwerp van koninklijk besluit, dat sinds 2018 regelmatig in verschillende versies aan de verschillende ministers van Landbouw is voorgelegd, echter nog niet tot de fase van raadpleging van de belanghebbenden en de federale adviesraden, zoals voorzien in de wet op de productnormen⁷, gekomen.

Een specifiek project in het programma 2023-2027 (Fed. 3.2.5) is gewijd aan de aanneming van dit koninklijk besluit, met als doel dit project te deblokken, evenals de projecten Bel. 2.3.1 en Fed. 2.3.2.

⁶ Koninklijk besluit van 28 februari 1994 betreffende het bewaren, het op de markt brengen en het gebruiken van bestrijdingsmiddelen voor landbouwkundig gebruik

⁷ Wet van 21 december 1998 betreffende de productnormen ter bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu, de volksgezondheid en de werknemers

Maatregel 3

Bij de veiligheidsbeoordelingen van EU-maximumresidugehalten (MRL's) voor gewasbeschermingsmiddelen of voorstellen voor MRL's wordt de chronische en acute blootstelling van consumenten aan residuen van gewasbeschermingsmiddelen via de voeding ingeschat met behulp van een door EFSA ontwikkeld rekenmodel, PRIMo (Pesticide Residue Intake Model). Dit model is gebaseerd op door de lidstaten verstrekte nationale voedselconsumptiecijfers en past internationaal overeengekomen risicobeoordelingsmethoden toe om de blootstelling van consumenten op korte termijn (acuut) en op lange termijn (chronisch) te beoordelen [url 2].

Het PRIMo-model wordt steeds gebruikt in de risico-evaluaties, zowel bij gewasbeschermingsmiddelen voor professioneel gebruik als bij middelen voor niet-professioneel gebruik. Dit model wordt regelmatig bijgewerkt om rekening te houden met nieuwe wetenschappelijke ontwikkelingen en de laatste voedselconsumptiecijfers van de lidstaten.

Rekening houdend met de Europese (zonale) context waarin toelatingen voor gewasbeschermingsmiddelen (ook voor niet-professioneel gebruik) worden beoordeeld en verleend, met mogelijke wederzijdse erkenningen tussen EU-lidstaten, werd er beslist om in de Belgische risico-evaluaties gebruik te blijven maken van de Europese methodologie, waarbij voor niet-professionele toepassingen dezelfde EU-geharmoniseerde veiligheidsmarges worden gehanteerd als voor professionele toepassingen.

Maatregel 4

Dit voorstel werd besproken, en er zijn verschillende opties mogelijk. Er werd besloten om het resultaat van de vernieuwingsprocedure van metaldehyde op EU niveau af te wachten.

Als de goedkeuring van de werkzame stof niet wordt vernieuwd, zullen alle toelatingen voor gewasbeschermingsmiddelen die metaldehyde bevatten (professioneel en niet-professioneel gebruik) worden ingetrokken. Als de goedkeuring wordt vernieuwd, zal de situatie opnieuw onderzocht worden.

Maatregel 7

Deze maatregel heeft tot doel de leesbaarheid van de etiketten voor niet-professionele gebruikers te verbeteren en zo de risico's voor amateurgebruik te verminderen. Om een overzicht te krijgen over de actuele stand van de leesbaarheid van de etiketten voor niet-professioneel gebruik werd beslist om een register met alle etiketten aan te maken. Hiervoor werden alle toelatinghouders gecontacteerd met de vraag hun meest recente etiket ter beschikking te stellen. Dit register liet toe om de etiketteringsnormen te beoordelen en indien noodzakelijk bijkomende etiketteringsvoorschriften op te leggen.

Uit de analyse van het register bleek dat de meeste etiketten ontworpen zijn conform de etiketteringsvereisten voor niet-professionele producten zoals gedefinieerd in Artikel 10/1 van het KB van 28/02/1994 (ingevoegd door Artikel 6 van het KB van 10/01/2010) en vermeld in de gids voor de aanvrager van een toelating van een gewasbeschermingsmiddel (EN) [url 3]. Aangezien veruit de meeste informatie op het etiket reeds gestandaardiseerd is, bleken verregaande bijkomende maatregelen inzake etiketteringsvoorschriften niet noodzakelijk.

Een aantal etiketten bleek echter onvoldoende leesbaar voor de niet-professionele gebruiker waardoor het voor de gebruiker moeilijk kon zijn om alle relevante informatie betreffende het gebruik van het product (zoals dosering, vijanden, gewassen, etc) terug te vinden en het product correct en veilig toe te passen. Om deze etiketten te verduidelijken werd in het kader van dit project een tabel opgesteld die de relevante informatie rond de toepassing van het product samenvat. Omdat de aanwezigheid van een dergelijke tabel de leesbaarheid van de etiketten en ook het correcte gebruik van gewasbeschermingsmiddelen ten goede komt, werd er na overleg met de belanghebbenden (Belplant) een voorstel uitgewerkt om deze tabel verplicht op te nemen op het etiket. Er wordt nog gezocht naar een consensus, en het project wordt voortgezet om die te bereiken.

Nuttige links:

[url1] https://fytoweb.be/sites/default/files/legislation/attachments/mb-bs_2018-09-26_0.pdf

[url2] <https://www.efsa.europa.eu/en/applications/pesticides/tools>

[url3] <https://fytoweb.be/en/guide/crop-protection/guidance-applicant-authorisation-plant-protection-product-belgium>

Fed. 2.8.3 Controle op veilige opslag van gewasbeschermingsmiddelen

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Fed. 2.8.3	Veilige opslagruimtes voor GBM voor professionelen.	Implementatie van de maatregelen door inspecties en interactie met professionelen.	Naleving van de belangrijkste veiligheidscriteria. Er worden controles uitgevoerd overeenkomstig het controleprogramma van de inspectiediensten. Evaluatie van de resultaten van de uitgevoerde controles. Evaluatie van de resultaten van de uitgevoerde controles.

Er worden risicobeperkende maatregelen gedefinieerd in de wetgeving. De actie is bedoeld om de naleving te verzekeren van de belangrijkste veiligheidscriteria die zijn opgenomen in de wetgeving. Er worden regelmatig vergaderingen georganiseerd met de vertegenwoordigers van de beroepssector om de resultaten van de inspectie te bespreken en om de situatie te verbeteren waar nodig.

Resultaat: doelstelling bereikt

Samenvatting:

Distributeurs die gewasbeschermingsmiddelen (GBM) voor professioneel gebruik in de handel brengen en professionele gebruikers van GBM (landbouwers en loonwerkers) worden gecontroleerd door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV).

Het FAVV heeft een inspectieprogramma voor distributeurs en professionele gebruikers van GBM opgesteld om na te gaan of zij de wettelijke voorschriften inzake het in de handel brengen en het gebruik van GBM naleven (verkoop van toegelaten GBM, conformiteit van de opslagplaatsen, bezit van een fytolicensie, ...). Professionele distributeurs en gebruikers van GBM worden gecontroleerd aan de hand van checklists die op de website van het FAVV kunnen worden geraadpleegd (FR, NL, DE) [url 1-3].

De GBM voor professioneel gebruik moeten worden bewaard in een opslagruimte die voldoet aan de criteria van de federale wetgeving. Het lokaal moet met name schoon zijn, efficiënt geventileerd, afgesloten, voorzien van de verplichte vermeldingen en symbolen en mag geen producten bevatten die bestemd zijn voor menselijke of dierlijke consumptie. Deze aspecten zijn opgenomen in de controlechecklists (FR, NL, DE) [url 4-6].

Het gemiddelde nalevingspercentage van de distributeurs van GBM voor professioneel gebruik met betrekking tot de verschillende vereisten inzake opslagplaatsen vertoont een positieve evolutie en bereikt 95,8% in 2021. De belangrijkste geconstateerde tekortkoming was het ontbreken van de identiteit en de contactgegevens van de beheerder van het lokaal. De resultaten van de controles werden gepresenteerd en besproken met de verenigingen die de fabrikanten en distributeurs van GBM vertegenwoordigen, zodat zij hun leden meer bewust kunnen maken van de problematiek.

Het gemiddelde nalevingspercentage van de gebruikers van GBM voor professioneel gebruik met betrekking tot de verschillende vereisten inzake opslagplaatsen vertoont eveneens een positieve evolutie en bereikt 98,4% in 2021.

	Conformiteit van de opslagruimten van distributeurs van GBM voor professioneel gebruik			
	2018	2019	2020	2021
Nalevingspercentage	92,7%	93,8%	95,4%	95,8%
	Conformiteit van de opslagruimten van gebruikers van GBM voor professioneel gebruik			
	2018	2019	2020	2021
Nalevingspercentage	96,7%	97,4%	97,7%	98,4%

Nuttige links:

[url1] <https://www.favv-afscab.be/productionvegetale/produitsphytopharmaceutiques>

[url2] <https://www.favv-afscab.be/plantaardigeproductie/gewasbeschermingsmiddelen>

[url3] <https://www.favv-afscab.be/berufssektoren/pflanzenproduktion/pflanzenschutzmittel/default.asp>

[url4] <https://www.favv-afscab.be/professionnels/checklists>

[url5] <https://www.favv-afscab.be/professionelen/checklists>

[url6] <https://www.favv-afscab.be/checklists-de>

Fed. 2.9.1 Administratieve ondersteuning voor het op de markt brengen van biopesticiden

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Fed. 2.9.1	Ondersteuning voor biopesticiden.	Administratieve ondersteuning behouden voor aanvragers van toelatingen voor biopesticiden.	Zorgen voor een versnelde procedure voor toelatingen van biopesticiden.

Sinds 2007 bestaat er voor aanvragen om biopesticiden op de markt te brengen, een versnelde procedure, en aanvragers krijgen extra administratieve ondersteuning om hen te begeleiden doorheen de ingewikkelde toelatingsprocedure. Dit beleid wordt voortgezet om de beschikbaarheid van biopesticiden aanzienlijk te vergroten in vergelijking met andere GBM.

Resultaat: doelstelling bereikt

Samenvatting:

Het beleid om biopesticiden maximaal te ondersteunen werd voortgezet binnen de mogelijkheden van de dienst Gewasbeschermingsmiddelen en Bemestingsproducten. Aanvragen voor biopesticiden worden via een aparte pipeline afgewerkt, wat maakt dat de procedure sneller verloopt dan voor klassieke middelen het geval is. Er is tevens gewerkt aan het identificeren van laag-risicoproducten met als doel het gebruik ervan te bevorderen. Dit beleid wordt de komende jaren voortgezet zoals voorzien in het programma 2023-2027 (Fed. 3.9.1).

Fed. 2.12.1 Tussentijdse evaluatie van het FRPG programma 2018-2022

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Fed. 2.12.1	Het FRPG updaten en de nodige aanpassingen aanbrengen.	Tussentijdse evaluatie van het FRPG.	Beschikbaarheid van een evaluatierapport in 2020.

Een tussentijdse evaluatie van het FRPG zal worden uitgevoerd in 2020. Het FRPG zal dienovereenkomstig worden aangepast. Er zal een evaluatierapport worden opgesteld.

Resultaat: doelstelling gedeeltelijk bereikt

Samenvatting:

In 2020 werd er een tussentijds activiteitenrapport opgesteld over de 40 projecten van het FRPG programma 18-22 [url 1].

Op dat moment lagen zeven van deze projecten achter op schema (Fed. 2.3.1 en Bel. 2.3.1 vanwege de prioriteit die aan het PANAMA-project was gegeven; Fed. 2.3.3 vanwege onvoldoende beschikbare budgetten; Fed. 2.3.4.b vanwege de prioriteiten die aan andere missies zijn gegeven; Fed. 2.3.2 vanwege een gebrek aan personeel; Fed. 2.7.1 vanwege een gebrek aan overeenstemming over het uitgebrachte voorstel; Fed. 2.8.2.d (maatregel 4) in afwachting van een Europees besluit over de verlenging van een stof). Vier projecten waren al afgerond (Fed. 2.1.2; Fed. 2.7.2; Fed. 2.8.2.a (maatregel 1); Bel. 2.11.1.a). De andere projecten verliepen normaal.

Bijgevolg werden de termijnen voor de zeven projecten die achterliepen op schema aangepast. De update van het programma werd echter niet goedgekeurd en gepubliceerd omwille van politieke overwegingen op het niveau van het Strategisch Comité.

Nuttige links:

[url1] https://fytoweb.be/sites/default/files/content/reduction/20201217_napan_18-22_mid-term_report.pdf

3. Conclusie

Project	Doelstelling bereikt?	Vervolg
Bel. 2.2.1 Communicatiecampagne naar amateurgebruikers	Ja	Bel. 3.2.1
Bel. 2.3.1 Communicatie over biopesticiden en alternatieven voor de niet-landbouwsector	Gedeeltelijk	Fed. 3.2.5 Bel. 3.9.1
Bel. 2.6.1 Gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op spoorwegen	Ja	Via NAPAN Task Force
Bel. 2.7.1 Gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op sportterreinen	Ja	Via NAPAN Task Force
Bel. 2.8.1 Standaardisering van spoel- en leegloopsystemen	Nee	Via NAPAN Task Force
Bel. 2.10.1 Nationale indicatoren	Gedeeltelijk	Bel. 3.10.1
Bel. 2.10.2 Europese indicatoren	Ja	Via EU Verordening Duurzaam Gebruik (SUR)
Bel. 2.11.1.a Overzicht risicobeperkende maatregelen	Ja	-
Bel. 2.11.1.b Het beleid inzake risicobeperkende maatregelen herbekijken	Nee	Bel. 3.6.2 Bel. 3.7.1
Bel. 2.12.1 Eindrapport programma 2018-2022	Ja	-
Bel. 2.12.2 Coördinatie van het NAPAN	Ja	Bel. 3.11.1
Bel. 2.12.3 Publieksraadpleging over het NAPAN programma 2023-2027	Ja	Bel. 3.11.2
Fed. 2.1.1 Administratief beheer van de fytolicensie	Ja	Fed. 3.1.1
Fed. 2.1.2 Wederzijdse erkenning van kenniscertificaten	Ja	-
Fed. 2.2.1 Controle verplichte informatie in verkooppunten niet-professioneel gebruik	Gedeeltelijk	Fed. 3.2.1
Fed. 2.2.2 Controle fytolicensiehouder in verkooppunten niet-professioneel gebruik	Ja	-
Fed. 2.2.3 Call center	Ja	Fed. 3.2.3
Fed. 2.2.4 Kennisenquête bij niet-professionele gebruikers	Ja	Fed. 3.2.2
Fed. 2.2.5 Controle verkoop aan professionele gebruikers	Ja	Fed. 3.2.4
Fed. 2.3.1 Evenwichtige informatie via Fytoweb	Ja	Fed. 3.3.1
Fed. 2.3.2 Handschoenen voor niet-professioneel gebruik	Nee	Fed. 3.2.5
Fed. 2.3.3 Toxicovigilantie niet-professionele gebruikers	Ja	Fed. 3.3.2
Fed. 2.3.4.a Toxicovigilantie professionele gebruikers	Ja	Fed. 3.3.2
Fed. 2.3.4.b Chronische risico's professionele gebruikers	Ja	Fed. 3.3.4
Fed. 2.3.5 Blootstelling via consumptie van fruit en groenten	Ja	Fed. 3.3.5
Fed. 2.4.1 Inspectie van toepassingsapparatuur	Ja	Fed. 2.4.1
Fed. 2.4.2 Checklist voor aankoop van nieuwe toepassingsapparatuur	Nee	-
Fed. 2.7.1 Risicobeperkende maatregelen omwonenden	Nee	Bel. 3.7.1
Fed. 2.7.2 Bescherming van bestuivers	Ja	-
Fed. 2.8.1 Resistentiecode op etiketten van gewasbeschermingsmiddelen	Gedeeltelijk	Via dienst GBM&B ⁸
Fed. 2.8.2.a Maatregel 1 Herbiciden niet-professioneel gebruik	Ja	-
Fed. 2.8.2.b Maatregel 2 Beperking wateroplosbare zakjes	Nee	Fed. 3.2.5
Fed. 2.8.2.c Maatregel 3 Extra veiligheidsfactor acuut risico consument	Ja	-
Fed. 2.8.2.d Maatregel 4 Slakkenkorrels op basis van metaldehyde	Nee	-
Fed. 2.8.2.e Maatregel 5 Gemengde producten verbieden	Nee	Fed. 3.2.5
Fed. 2.8.2.f Maatregel 6 Reclame producten niet-professioneel gebruik	Nee	Fed. 3.2.5
Fed. 2.8.2.g Maatregel 7 Verduidelijken van de etiketten	Gedeeltelijk	Via dienst GBM&B
Fed. 2.8.3 Controle op veilige opslag van gewasbeschermingsmiddelen	Ja	-
Fed. 2.9.1 Administratieve ondersteuning op de markt brengen van biopesticiden	Ja	Fed. 3.9.1
Fed. 2.12.1 Tussentijdse evaluatie van het FRPG programma 2018-2022	Gedeeltelijk	Fed. 3.11.1

⁸ Dienst GBM&B: Dienst Gewasbeschermingsmiddelen en Bemestingsproducten

Het FRPG-programma 2018-2022 omvatte 40 projecten, waarvan 12 gezamenlijke projecten met de gewesten.

De doelstellingen van de **gezamenlijke projecten** werden voor acht ervan bereikt:

- Bel. 2.2.1 - De informatiecampagne gericht op tuincentra is bijgewerkt en verplicht gesteld in het voorjaar van 2022. Er moet echter vooruitgang worden geboekt om de volgende update te versnellen.
- Bel. 2.6.1 - De uitwisseling van informatie tussen de gewesten over maatregelen om het gebruik van herbiciden op spoorwegen te verminderen is zeer vruchtbaar geweest. Het delen van de opgedane ervaring werd als zeer nuttig beschouwd.
- Bel. 2.7.1 - Dezelfde uitwisseling van informatie tussen de gewesten over het onderhoud van groene ruimten en sportvelden heeft het mogelijk gemaakt bepaalde maatregelen onder de aandacht te brengen en zo andere gewesten te inspireren.
- Bel. 2.10.2 - De Europese HRI-indicatoren, gepubliceerd in 2019, werden berekend en gepubliceerd op Fytoweb na omzetting in Belgisch recht. De ontwikkeling van nieuwe indicatoren voor het ontwerp van de SUR-verordening wordt bestudeerd en een alternatief voorstel voor dat van de EU Commissie werd ingediend in 2022.
- Bel. 2.11.1.a - De inventaris van risicobeperkende maatregelen die worden opgelegd wanneer gewasbeschermingsmiddelen op de markt worden gebracht, is met succes afgerond.
- Bel. 2.12.1 - Het gezamenlijk tussentijds verslag werd in 2020 opgesteld met het oog op het starten van de reflectie over het 2023-2027 programma. Het gezamenlijke eindverslag wordt in 2023 opgesteld en gepubliceerd.
- Bel. 2.12.2 – Het NAPAN werd met succes gecoördineerd via de NAPAN Task Force en de NAPAN Adviesraad. Deze organen kwamen van 2018 tot 2022 respectievelijk 21 en 14 keer bijeen.
- Bel. 2.12.3 - Begin 2022 werd met succes een openbare raadpleging gehouden over het programma voor 2023-2027. Een ruime deelname heeft geholpen om het programma te verfijnen en het verslag van de raadpleging zal worden gepubliceerd zodra het is aangenomen.

Voor de niet-afgewerkte projecten:

- Bel. 2.3.1 - Op basis van de Europese wetgeving werden de criteria vastgesteld voor gewasbeschermingsmiddelen met een laag risico, waardoor het mogelijk wordt om de toegelaten gewasbeschermingsmiddelen te onderscheiden die de voorkeur krijgen naar bescherming van het milieu en de volksgezondheid. Een maximale implementatie van deze categorie hangt af van een snelle officiële erkenning van werkzame stoffen die mogelijk in aanmerking komen voor de laag-risicostatus. Deze erkenning moet nog worden goedgekeurd door de minister van Landbouw.
- Bel. 2.8.1 – Aan de gewestelijke overheden zal worden gevraagd om de wens om CTS te veralgemenen te bevestigen.
- Bel. 2.10.1 - De oprichting van een dashboard werd herhaaldelijk uitgesteld wegens tijdsgebrek. Sinds 2019 zijn extra personeelsmiddelen gevraagd aan de autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor het FRPG. Het project is echter opnieuw opgenomen in het programma 2023-2027.
- Bel. 2.11.1.b - Het probleem van de effectieve implementatie van bufferzones ter bescherming van het oppervlaktewater is niet opgelost, ondanks de indiening van twee conceptvoorstellen door de federale overheid. Dit probleem is echter het onderwerp van een nieuw project dat is opgenomen in het programma 2023-2027.

Van de 28 **federale projecten** bereikten er 17 hun doelstellingen:

- Fed. 2.1.1 - Door effectieve interactie met de gewestelijke autoriteiten is het dagelijks beheer van het centrale fytolicensieregister succesvol.
- Fed. 2.1.2 - Wederzijdse erkenning van fytolicensie-equivalenten met de buurlanden is gerealiseerd.
- Fed. 2.2.2 - De aanwezigheid van een fytolicensiehouder van het wettelijk vereiste niveau in elk verkooppunt van gewasbeschermingsmiddelen, om de veiligheid te garanderen, werd geverifieerd.
- Fed. 2.2.3 - De werking van het callcenter is opgevolgd, gecontroleerd en verbeterd.
- Fed. 2.2.4 - Het onderzoek naar het kennisniveau dat nodig is voor de beredeneerde bescherming van planten werd met succes getest aan de hand van een vragenlijst die ontworpen is om elke vijf jaar opnieuw gebruikt

te worden. Op lange termijn zal het dan mogelijk zijn om evoluties in deze kennis te beoordelen. Op korte termijn kan zo verplichte informatie gericht worden op de meest problematische kennislacunes.

- Fed. 2.2.5 - De verplichtingen met betrekking tot het bezit van de geschikte fytolicensie door professionelen en de registratie van hun fytolicensie nummers voor alle verkopen van gewasbeschermingsmiddelen werden gecontroleerd. De verkregen resultaten waren bevredigend.
- Fed. 2.3.1 - De FRPG/NAPAN-pagina's op de Fytoweb-website zijn regelmatig bijgewerkt. De zoekfunctie geeft nu aan welke producten basisstoffen en producten met een laag risico zijn.
- Fed. 2.3.3 en Fed. 2.3.4.a - Het opvolgen en bestuderen van oproepen aan het Antigifcentrum zorgt nu voor een voortdurende monitoring van de blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen. Er zijn zeer nuttige lessen geleerd voor het beheer van acute risico's.
- Fed. 2.3.4.b - Het literatuuronderzoek naar de effecten van chronische blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen op de menselijke gezondheid is afgerond en werd in 2021 gepubliceerd. De bevindingen van deze studie hebben als inspiratie gediend voor een aantal projecten die in het volgende programma worden voorgesteld, waaronder met name de permanente monitoring van de algemene blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen.
- Fed. 2.3.5 - De risicobeoordeling van de blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen via de voeding in België werd voltooid en gepubliceerd door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) in 2022. Ze verklaart, met de nodige wetenschappelijke voorzorgsmaatregelen en de gevallen waaraan aandacht moet worden besteed, het lage niveau van bezorgdheid over deze blootstellingswijze.
- Fed. 2.4.1 - De voltooiing van het SIRA-APESTICON project betekent dat de inspectie van apparatuur voor de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen kan worden uitgebreid naar alle toepassingsapparatuur in België, zij het met enkele uitzonderingen die niet als een risico worden beschouwd.
- Fed. 2.7.2 - De verbintenissen van de dienst Gewasbeschermingsmiddelen en Bemestingsproducten in het kader van het tweede bijenplan werden nagekomen.
- Fed. 2.8.2.a (maatregel 1) - Sinds 2018 zijn de "chemische" herbiciden voor de niet-professionele gebruikers van de markt gehaald.
- Fed. 2.8.2.c (maatregel 3) – Rekening houdend met de Europese context werd er beslist om in de Belgische risico-evaluaties gebruik te blijven maken van de Europese methodologie voor de beoordeling van de chronische en acute blootstelling van consumenten aan residuen van gewasbeschermingsmiddelen via de voeding, waarbij voor niet-professionele toepassingen dezelfde EU-geharmoniseerde veiligheidsmarges worden gehanteerd als voor professionele toepassingen.
- Fed. 2.8.3 - De inspectie die werd uitgevoerd bij verkopers en gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen voor professionele gebruikers toonde aan dat de opslagruimten goed voldeden aan de wettelijke verplichtingen.
- Fed. 2.9.1 – De biopesticiden behielden het voordeel van een versnelde procedure voor het op de markt brengen.

Voor 4 projecten werden de doelstellingen gedeeltelijk bereikt:

- Fed. 2.2.1 - Het duurt te lang voordat de evenwichtige informatie wordt opgehangen in de tuincentra. Net als tijdens de eerste postercampagne duurt het enkele maanden voordat tuincentra de verplichte informatie affichereren. Controles hebben dit probleem aan het licht gebracht en zorgen dat er geleidelijk aan corrigerende maatregelen worden genomen.
- Fed. 2.8.1 - De toevoeging van de relevante resistentiecodes en het type gewasbeschermingsmiddel op de etiketten van professionele gewasbeschermingsmiddelen werd besproken met de gewasbeschermingsindustrie. Er moet nog een akkoord worden bereikt.
- Fed. 2.8.2.g (maatregel 7) - De verbetering van de doseringsaanwijzingen op de etiketten van gewasbeschermingsmiddelen voor niet-professioneel gebruik is het onderwerp geweest van een diepgaande studie en onderhandelingen met vertegenwoordigers van de gewasbeschermingsindustrie. Deze onderhandelingen moeten echter nog worden afgerond.
- Fed. 2.12.1 - De evaluatie van het programma 2018-2022 werd halverwege de looptijd uitgevoerd, d.w.z. in 2020. Er zijn nuttige wijzigingen in projecten vastgesteld. De evaluatie had moeten leiden tot een officiële validatie door de bevoegde autoriteiten, die hierover geen overeenstemming konden bereiken. Ondanks het

ontbreken van de politieke goedkeuring heeft de administratie de continuïteit van de dienstverlening gewaarborgd.

De volgende 7 projecten hebben hun doelstellingen niet bereikt:

- Omwille van de tijd die de Minister van Landbouw nodig had om het ontwerp van Koninklijk Besluit over het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen te behandelen, werden de volgende projecten niet gerealiseerd:
 - Fed. 2.3.2 - Verplichte koppeling van de verkoop van gewasbeschermingsmiddelen in tuincentra met aanbevolen persoonlijke beschermingsmiddelen en marktbeperkingen voor niet-professionele producten.
 - Fed. 2.8.2.b (maatregel 2) - De verplichting om poederproducten bestemd voor de niet-professionele markt zo te formuleren dat inademing wordt beperkt.
 - Fed. 2.8.2.e (maatregel 5) - Een verbod op de verkoop voor niet-professioneel gebruik van gewasbeschermingsmiddelen met meerdere werkzame stoffen die bedoeld zijn om verschillende functies tegelijk te vervullen (bv. fungicide en ontsmettingsmiddel), alsook van gewasbeschermingsmiddelen gemengd met bemestingsproducten.
 - Fed. 2.8.2.f (maatregel 6) - Een verbod op alle reclame voor gewasbeschermingsmiddelen voor niet-professioneel gebruik, met uitzondering van laag-risicoproducten.
- Fed. 2.4.2 - De ontwikkeling van een checklist met kenmerken van toepassingsapparatuur voor gewasbeschermingsmiddelen werd onnodig geacht en het project werd afgesloten.
- Fed. 2.7.1 - Ondanks alle inspanningen om een aanpassing van de wetgeving voor te stellen, was het niet mogelijk om een horizontale maatregel ter bescherming van omwonenden op te leggen via federale wetgeving. Daarom wordt in het nieuwe reductieprogramma een andere aanpak nagestreefd via initiatieven vanuit het gewestelijke beleid, in combinatie met minimale driftreducerende maatregelen in de federale wetgeving.
- Fed. 2.8.2.d (maatregel 4) - Het uit de handel nemen van gewasbeschermingsmiddelen op basis van metaldehyde wordt uitgesteld tot na de Europese beslissing om deze stof al dan niet van de markt te weren. Indien nodig zal de kwestie opnieuw worden bekeken.

Als we het FRPG in het perspectief van het NAPAN (172 projecten) plaatsen, hebben 25 van de 40 FRPG-projecten waarin de federale overheid heeft geïnvesteerd, de verwachte resultaten behaald. De overige projecten worden hernomen in het programma voor 2023-2027 of worden op een andere manier voortgezet, tenzij een vervolg niet nuttig wordt geacht. Een deel van de vertraging is te wijten aan een personeelstekort, waar het Strategisch Comité al in 2019 op werd gewezen en waarvoor een verzoek tot aanvullend budget is ingediend bij de betrokken ministers. Naast dit personeelstekort zijn er vijf projecten die nog op goedkeuring van de minister van Landbouw wachten.